

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 3.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1915.

Leto XXVIII.

Vojni stroški.

Možje, ki se razumejo na denar, pravijo, da bo naša država imela 800 do 900 milijonov kron več stroškov na leto, nego jih ima sedaj, da bo ž njimi pokrila to, kar stane vojaka. Stroški za vojaštvo, in kar je s tem zvezano, povzijejo sami tisoč milijonov; poleg tega je pa škoda v Galiciji in Bukovini naravnost nepopisna. Ceste, mostovi, železnice, brzojavne naprave — vse to je uničeno. Samo cest, ki jih bo treba pravzaprav nanovo delati, je 20.000 km, železnice je podrtih krog 500 km in brzojavne napeljave nekaj manj nego 50 tisoč km. To bo treba po vojski obnoviti. Samo za to ne bo zadostovala ena milijarda. Druge škode je gotovo nad 5 milijard. Zemlja je marsikje tako stlačena, prerita, opustošena, da bo treba leta in leta pridnega dela, preden se zopet popravi. Požganih vasi, podrtih poslopij, uničene živine je tudi toliko, da gre tudi tu škoda v stotine milijonov.

Galicija je pač velika dežela. Vsa naša državna polovica ima 300.004 kvadratne kilometre; med njimi jih ima Galicija sama 78.497 in nad 8 milijonov prebivalcev. Seveda ni vsa enako trpela. Tisti del južno vzhodne Galicije, kamor je Rus takoj ob začetku vojske pravzaprav brez ovire in brez znatnih bojov prišel in jih zasedel, je le malo poškodovan. Pač so šli mostovi in železnice, trpela so vladna poslopja, kmetu in ljudstvu sploh pa ni kaj škode. Ravno tako je tisti del zapadne Galicije ob Krakovem, kamor še ni bilo Rus, precej ohranjen, dasi so morali naši vojaki iz vojaških ozirov marsikaj podreti in uničiti, tako n. pr. sadno drevje in cele gozdove, pa tudi posamne vasi.

Ta dva dela sta sorazmerno naj-

boljša. Kjer je pa divjala vojska, tam so pa ogromni prostori, ki so taki, kakor bi bil na njih razsajal strašen potres in požar. Sama puščava; nikjer ne vidiš več selišča, kake hiše, kakega pota; vse pregaženo, razmetano, stlačeno, prekpano. Nobenega življenja nikjer, razen tu pa tam kak podivjan pes in krokarij, ki sikajo za slabo pokopanimi mrličji.

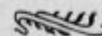
Popolnoma nemogoče je, da bi država vso škodo iz svojega povrnila; nekaj bo pa morala pač pomagati, da se prične zopet redno obdelovanje. Stalo bo na vsak način, in sicer mnogo. Zato je pač upravičeno vprašanje, kje se bodo dobili porebni milijoni za to, da se pokrijejo vsi ti ogromni vojni stroški. In v tem oziru hočemo opozoriti na par reči.

Uradnikov vseh vrst je šlo sedaj zelo mnogo v vojsko; pri sodiščih zdaj dela eden za dva, za tri; ravno tako pri davkarijah, okrajnih glavarstvih in sploh po uradih. Dela je pa marsikje celo več, nego ga je bilo pred vojsko. In vendar gre. Ali se ne izpričuje zdaj popolnoma jasno, kako prav smo imeli, ko smo trdili, da je uradništva preveč. Pri nas stanejo uradniki krog 1300 milijonov kron na leto. Brez pretiravanja pravimo, da se da prihraniti tukaj najmanj 200 milijonov kron, kar je gotovo lepa vsota. Ko se bo vojska končala, se ne sme namestu padlih, novih uradnikov nastavljati; pritegniti se morajo k delu razni izobraženi pohabljeni, ki bi sicer država morala plačevati zanje, in potlej bi se prav lahko to doseglo, kar pravimo.

Ravno tako se da mnogo prihraniti pri tistih rečeh, ki jih država kupuje za vojaštvo, za železnice in druga prometna sredstva: mostove, ceste, brzojave, telefone. Za to se potrebuje v naši državni polovici krog 1500 milijonov kron na leto. O tem smo pa vsi prepri-

čani, kako izkušajo tisti, kateri prodajajo državi topove in puške, šine in parne stroje in druge take reči, bogati na državni račun. Noben čas nas tega tako v živo ne uči, kakor sedanj. Ob vojski jih je mnogo, ki so — prej bogati — zdaj popolnoma obubožali, ob vse prišli, a obenem jih je pa tudi takih, ki bodo z vojnimi dobavami zaslužili milijone in iz nemaničev postali naenkrat veliki bogatini. Tu vmes mora poseči država in urediti dobavo reči, ki jih potrebuje za vojaštvo, železnice in druge naprave, tako, da je ne bo nihče odiral.

Država ima dovolj sredstev, da se obvaruje izkoriščanju in da zabrani velike dobičke na račun svojih davkoplačevalcev. Prepričani smo, da bi se tudi tukaj dalo prihraniti nad 200 milijonov kron na leto. Zdaj vlada opominja nas, naj varčujemo. Mi pa bomo morali odslej še mnogo bolj opominjati državno oblast, naj glede na ogromne vojne stroške tudi ona povsod in na vse možne načine varčuje. Potlej bo mogoče brez velikih prekucij prenesti ta hudji čas in ozdraviti njegove posledice.

Pregled po svetu.

Avstro - Ogrska. Dogodek, ki je sredi bojnega meteža pretekli teden iznenadil ves svet, je ta, da je avstro-ogrski zunanji minister odstopil in prišel na njegovo mesto baron Burian, ki je bil pred dvema letoma skupni finančni minister, sedaj pa minister na Ogrskem. Časopisi so poročali, da je Berchtold »iz osebnih ozirov« že dalj časa gojil željo po odstopu in da je cesar sedaj »ponovni njegovi želji« ugodil. Seveda je dala ta prememba v avstro-ogrskem zunanjem ministrstvu časo-

na v časopisju, se glasi: »Znatne vsote so potrebne za veliko pomožno akcijo, ker mogoče je, da bo Rumunija prisiljena, da se udeleži vojske. — Bazlski listi poročajo, da so vsi rumunski vojaški obvezanci, ki stanujejo v inozemstvu, dobili povelje, da se vrnejo domov. — Francoski listi pišejo: V Rumuniji se v najkrajšem času pričakuje mobilizacija. Pod orožje je bilo do konca meseca januarja vpoklicanih že 330.000 mož, aktivna armada šteje zdaj 85.000 mož. V kratkem bo v Rumuniji pod orožjem 600.000 mož, med njimi 450.000 mož redne armade.

Bolgarija. Bolgarska vlada je obvestila velesile, da zahteva, da se razveljavi po balkanskih vojskah v Buka-

pristanišča. Angleške in francoske torpedovke preiskujejo ladje celo po bolgarskih lukah. Poslanika sta obžalovala te slučajne nočne dogodke in obljubila za prihodnost, da se to zabrani.

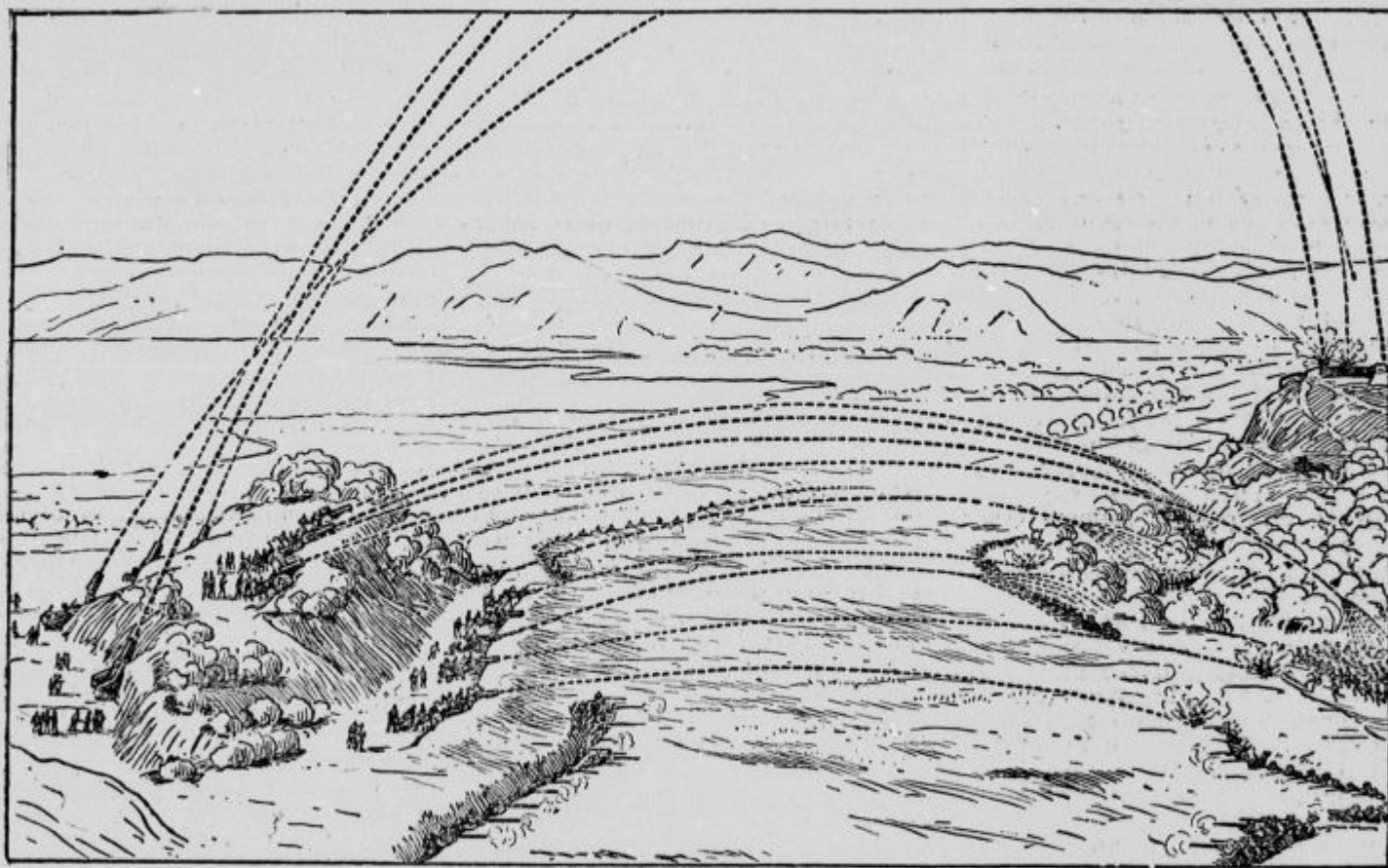
Grška. Grška vlada je obvestila dne 10. januarja turški zunanji urad, da je prepovedala došlim šestim ruskim transportnim ladjam izkrcati Srbiji namenjenih 22 topov, 30 strojnih pušk in veliko streliva. Ladje so morale ostati v pristanišču.

Turčija. Papež Benedikt je prejel od sultana Mehmeda to-le brzojavko: V popolnem uvaževanju človekoljubnega čustva, ki je Vašo svetost izpodbudilo k predlogu glede izmenjave vojnih ujetnikov, ki se bodo spoznali nesposob-

še napadel za hrbtnom. Iz notranje Albanije prihajajo vznemirljiva poročila. Essadove čete so bile pri Kavaji poražene in so brez municije in živih.

Norveški prestolni govor. Državni zbor so slovesno otvorili. Prestolni govor izvaža, da so razmere z vsemi velesilami prijateljske. Vlada je delala na to, da se dežela ne zaplete v svetovno vojsko. Norveška je nevtralna. Predloženih je bilo več zakonskih načrtov o izrednih izdatkih za ojačenje obrambe na suhem in na morju. Povišati se bodo morali davki. Za uvoz žita in moke nameravajo uvesti monopol.

Japonska in Vatikan. Japonska odposlila v Vatikan posebnega odposlanca, ki bo papežu v mikadovem imenu

Slika nam kaže polet krogel na sovražne postojanke. V zakopnih jarkih (prva vrsta) streljajo pešci iz navadnih pušk. V drugi vrsti vidimo lahke topove. V tretji vrsti (na griču) stoje postavljeni težji topovi. Zadaj za gričem pa stoje težki topovi, ki mečejo ogenj na utrdbe. Slika kaže jasno višino in zračne črte, po katerih leti ogenj na sovražne postojanke.

reštu sklenjena pogodba. — Ministrski svet je sklenil, da odpravi prepoved o izvozu graha, sira, krompirja. Vojni minister Fičev je v eni zadnjih proračunskih sej odločno zavrnil govorico, da bolgarska armada za morebitno vojsko ni pripravljena. Povdaril je, da je trikrat na boljšem kakor pred vojno s Turčijo in da Bolgarska lahko popolnoma zaupa svoji armadi. — Nek nemški časopis poroča, da je bolgarska vlada pri angleškem in francoskem poslaniku protestirala, ker angleške in francoske vojne ladje preiskujejo ladje na potu v Dedeagač in druga bolgarska

nimi za vojaško službo, dajem drage volje v to svoje privoljenje.

Vstaja v Albaniji. V Draču je položaj vedno bolj napet. Zdelo se je, da so strelji iz ladijskih topov »Misurate« vplivali na vstaše toliko, da bi bili pripravljeni se pogajati. Essad paša je poslal Issufa Effendija kot parlamentarja, ki pa ni nič opravil. Prejšnji četrtek ob 9. uri dop. je Essad paša napadel vstaše, ki so proti poldnevju podvzeli brezuspešen protinapad. Ves dan se je slišalo streljanje pušk, proti večeru je Essad izročil obrambo mesta Mustafi in se obrnil proti rtu Rodoni, da bi vsta-

čestital k zasedenju prestola. Trdi se, da bi se iz tega utegnili razviti stalni odnošaji.

Mirovno posredovanje nevtrálnih. Potrjuje se vest, da bodo nizozemska kraljica Viljemina in velika vojvodinja luksemburška in švicarski zvezni predsednik pod vodstvom ameriškega predsednika Wilsona ponudili v imenu vseh vladarjev nevtrálnih držav svoje posredovanje za mir.

Japonske namere na Kitajskem. Japonski kolonijalni list »No-chi« piše o namerah Japonske na Kitajskem, da se dajo japonski načrti očrtati v štirih

glavnih točkah: 1. Padec kitajske republike in ustanovitev monarhije. 2. Nastavijo se japonski svetovalci s popolno močjo. 3. Po celem Kitajskem se ustanove japonske šole. 4. Podpiše se pogodba med Kitajsko in Japonsko, ki priznava gornje predloge.

Svetovna vojska.

Avstrijci in Nemci proti Rusom.

Pretekli teden se na bojnih poljih ni nikjer nič posebnega zgodilo.

Ob Dunajcu v Galiciji in ob Nidi na Rusko Poljskem Rusi zastoj skušajo vreči nazaj naše čete, ki se tu hrabro drže. Rusi imajo velike izgube. V Karpatih počivajo boji vsled slabega vremena. Poizkusi sovražnika, da bi prekoračil Nido, so se ponovili tudi dne 11. t. m. Med silnim artiljerijskem ognjem na celi fronti je dopoldne na južnem delu močna sovražna skupina prešla vnovič k napadu, vendar je pa bila v najkrajšem času od našega artiljerijskega ognja poražena; hitela je nazaj, pustivši pred našo postojanko na stotine mrtvih in ranjenih.

Istotako se je vršil tudi južno od Visle artiljerijski oženj, pri čemer se je neki naši bateriji posrečilo ne ko od sovražnika zasedeno pristavo s takim uspehom obstreljevati, da so bili Rusi, ki so se zadnje dni tam vgnezdili, prisiljeni, v begu zapustiti svoje postojanke.

V Karpatih otežujejo neugodne vremenske razmere vsako večjo akcijo.

V zgornji dolini reke Ung se je sovražnik umaknil bližje prelaza Uzsok.

Nemci se bližajo Varšavi od zapada in severa ter od jugozapada.

Po ruskih zasebnih poročilih sodijo ruski vojaški krogi, da nameravajo Nemci napasti Varšavo tudi s severne strani. Čete so Nemci zato tako razvrstili, da si ni ruski vrhovni poveljnik na jasnem, kje naj bi najuspešnejše branil Varšavo. Italijanski vojaški kritiki beležijo, da so Nemci na cesti proti Varšavi prodrli znatno naprej, ko so vzeli Luho, ki leži med Rawko in Bzuro. Bojna črta je široka 40 kilometrov; razdalja od Varšave znaša približno 25 kilometrov. Po ruskih poročilih pričakujejo velikih bojev na desnem bregu Visle med Novogeorgijevskim in Zechonovem.

Nemci proti Francozom, Belgijcem in Angležem.

Francozi še vedno poizkušajo prodreti zid, ki ga tvorijo nemške čete, toda vsi poizkusi se jim ponesrečijo.

V Alzaciji se pojavljajo vedno bolj francoski napadi. Francozi so Flandrijo spravili pod vodo, da s tem ovirajo nemške napade; sedaj pa to njih same ovira. O izjalovljenih napadih francoskih čet poročajo Nemci dne 11. t. m.:

Na črti Sennheim — Ober — Burnhaukt — Altkirch iz doline Silzbach od

7. do 9. januarja podvzeti odločni napadi francoskih čet so se vsi izjalovili, ker so jih Nemci vztrajno odbijali. Glavno torišče tamošnjih trdovratnih bojev je tvorila višina 452 južnozahodno od Burnhaupta. Na obeh točkah so bile odbite francoske čete z velikimi izgubami. Ujetih je bilo več Francozov. Popolnoma se je izjalovil francoski načrt, da bi se bili polastili krajev, ki so jih nameravali vzeti.

Poročevalec piše dalje: Osebo sem prisostvoval napadu na višino 425 dne 7. januarja in sem bil v Sennheimu priča ljutega obstreljevanja, ko je francoska artiljerija z granatami obstreljevala evangelsko cerkev in do poznega večera bruhala oženj na kraj. Noč sem prebil v gorečem kraju, ki je bil zelo poškodovan. Kakor so pripovedovali ujetniki, so sovražnikove izgube zelo velike, naše so pa majhne. Učinek sovražne artiljerije na železnico južno od Altkircha dne 9. januarja je bil zelo neznaten.

Turška vojska.

Ta vojska je zavita v neko skrivnostno meglo. Nič natančnega in zanesljivega se ne more izvedeti.

Po dolgotrajnih obmejnih bojih na Kavkazu se je posrečilo Turkom oslabiti rusko moč na levem krilu in v središču in pognati rusko vojsko proti armenskemu Kavkazu. Pred osmimi dnevi so osvojili Turki mesto Ardagon. Ni se pa dobro godilo njih četam, ki so prodirale proti ruskemu središču in proti mestu Sarikamiš čez visoke gorske prelaze. Turki so imeli tri armadne zборе, toda Rusi so jih potisnili nazaj.

Kako so se naprej stvari razvile, poročila molče. Bomo kmalu videli.

V severni Perziji, kjer se vrše vroči boji med Turki in Rusi, se Turkom bolje godi, ker jih podpira oddotno prebivalstvo.

V Mezopotamiji ob Evfratu in Tigrisu so Turki porazili prodirajoče Angleže pri Ikari. Turška vojska, ki prodira proti Angležem, je prišla do Jeruzalema. Gre pa počasi naprej, ker je ena sama železnica na razpolago.

Potres v Italiji.

VEČ KRAJEV UNIČENIE. — MNOGO TISOČ OSEB MRTVIH.

Prvo poročilo.

Italijo je obiskal dne 13. t. m. silovit potres. V Monte Rotundo se je podrl stolp dvenadstropne mestne hiše. Ubit je neki profesor tehnike in neki učenec. Več oseb je bilo ranjenih. V Veroliju se je podrl več hiš. Ubiti sta bili dve osebi, šest jih je nevarno. Več pa lahko ranjenih. Potres so čutili tudi v Civitavecchia, v Jakinu, Fermu, Avellinu, Iserniji, Campo Bassu, Casinu in v Rimu.

Rim, 13. januarja. Iz province v Rim dohajajoča poročila izvajajo: Potres so čutili v Montelanicu, kjer je močno poškodovan brzojavni urad. V Jenneju se je podrl cerkven stolp, v Torre Cajetani je bilo poškodovanih več poslopij in je bilo tudi več žrtev; v Mavano Agosti se je podrl kolodvor, cerkven stolp in več hiš in so tudi človeške žrtve; v Filettinu se je podrl več hiš, poškodovana je tudi cerkev, ranjeni sta dve osebi; resno škodo je povzročil potres v Torricelli in v Labini. Ena oseba je bila ubita. V Tivoli je bila ubita ena oseba. Potres je poškodoval poslopja v Cineto Romano, Palastrina, Zagarolo, Fiugi, Ferentino, Subiaco, Frosinone, Anticoli, Corato, Morlupo in v Velletinu. V Peruggiji so čutili močan potresni sunek, ki je trajal pet sekund in je povzročil strah, a žrtev ni bilo nobenih. Isto velja za Capuo, kjer so čutili tri podzemne sunke in v Castellamare di Stabia, kjer sta se čutila dva potresna sunka, ki sta trajala več časa in ju je spremljalo podzemsko bobnenje. V Pescari je bil potresni sunek zelo močan, ne da bi bil povzročil škode. Po nadaljnjih poročilih so zelo čutili potresni sunek v Subiacu, Capraroli in v Cori, kjer je bilo poškodovanih več hiš. V Lubiacu se boje, da se podere stolnica. Na Monte Cassinu je bil poškodovan observatorij. Iz Taliacosa se poroča, da je potres močno poškodoval poslopja v Curcoli, Monsicanti, Capelle, Magliano in v Cappadociju. Prekinjene so brzojavne zveze z Avezzano.

Ranjenih več sto.

Aquila, 13. januarja. Po dose-danjih poročilih iz raznih okoličanskih občin je bilo vsled potresa ranjenih več sto oseb.

Najbolj je trpelo mesto Avezzano. — Mesto porušeno. — Komaj 1000 oseb ostalo živih.

Rim, 13. januarja. Mesto Avezzano je po potresu največ trpelo. Podrlo se je kolodvorsko poslopje in hiše, ki so stale blizu kolodvora. Onemogočen je vsak promet; prekinjene so vse zveze. Tudi iz Sora se poroča, da je povzročil potres veliko škodo. S Soro je bil brzojavni promet prekinjen. V Salmoni se je podrl obok cerkve sv. Dominika. Ranjenih je bilo pet vojakov.

Poškodovana stolnica Atri.

Terano, 13. januarja. Iz več krajev province se poroča, da je povzročil potres škodo. V Atri je stolnica lahko poškodovana.

Kolodvor porušen.

Rim, 13. januarja. V Giulianu sta bili vsled potresa ubiti dve osebi. Iz Avezzana se poroča, da se je porušil kolodvor. Potres je zahteval tam žrtve. Odposlali so pomoč. Govori se, da je napravil potres v kraju Ajelli (okraj Avezzano) zelo veliko škodo in da je bilo veliko žrtev.

Potres v Rimu. — Poškodbe po cerkvah in na palačah. — Sv. oče in potres.

Rim, 13. januarja. Dopoldanski potresni sunek je v Rimu zelo razburil prebivalstvo. Žrtve ni nobene. Znanih je le nekaj poškodb. Nekaj razpok je napravil potres na oboku stavbe Porta del Popolo. Podrl se je neki stolpič na poslopju finančnega ministrstva. Kupola cerkve San Giovanni di Cattinari je bila poškodovana. Kip na Antonijevem stebri, ki stoji na Piazza di Colona, je bil premaknjen. Zdi se, da se je tudi stebri v sredi nagnil na desno stran. Potresni sunek je napravil nekoliko škode tudi v Vatikanu. Sveti oče se je nahajal, ko se je potresla zemlja, v knjižnici. Pokleknil je in molil nekaj časa. Ukazal je nato, naj se doženejo posledice potresa in da naj se poižve, če so poškodovane cerkve. V baziliki sv. Petra je ubitih 150 šip v kupoli. Druge škode ni, kakor da so se pokazale zopet nekatere razpoke. Neki čveterovogelni kamen v zunanji dvorani stebrov cerkve sv. Petra se je premaknil. Poižvedujejo še, če je potres napravil še kaj škode.

Razpoke na poslopijih. — Mnogo hiš porušenih. — Število ranjencev vedno večje.

Chieti, 13. januarja. Zaradi potresnega sunka kaže veliko poslopj, med njimi brzojavni urad, razpoke. Iz trga Seramonacesca poročajo, da je bilo ranjenih 100 oseb. Odposlali so pomoč.

Aquilla, 13. januarja. Veliko hiš kaže razpoke. Podrlo se je več obokov. Iz več okoličanskih krajev poročajo o poškodbah, ki jih je napravil potres. Odposlali so zdravnike in vojske na pomoč.

Sora, 13. januarja. Vsled potresnega sunka so težko poškodovana poslopja. Podrlo se je več hiš. Veliko ljudi leži pod razvalinami. Boje se, da je število žrtev veliko.

Chieti, 13. januarja. V Seramonacesci sta bili ubiti dve osebi, veliko jih je ranjenih. Podrlo se je veliko hiš. V kraju Lettomanoppello je bila ubita ena oseba; ranjenih je bilo več oseb. Podrlo se je več stavb. V kraju Musellaro je ubita ena oseba, ranjenih je več. Iz drugih krajev se poroča, da je napravil potres veliko škode.

Peruggia, 13. januarja. Občine so po potresu veliko trpele. Osobito je prizadeta Sabina, kjer je bilo ubitih nekaj ljudi. Prefekt je odpotoval na lice mesta nesreče.

Velika opustošenja v kraju Sora.

Caserta, 13. januarja. Po poročilih iz kraja Sora je povzročil potres tu strašna opustošenja. Število ubitih oseb in podrlih hiš je precej znatno. Iz Isola Liri se poroča, da so dozdej izkopali izpod razvalin podrlih hiš 10 mrtvih in 150 ranjencev. Neprerestano dohajajo nova poročila o poškodbah v drugih občinah okraja Caserta. Odposlali so vojske s šotori na pomoč.

Opustošenja v okraju Sulmona.

Sulmona, 13. januarja. V številnih občinah okraja Sulmona je potres zelo poškodoval hiše. Tudi ljudi je bilo več ubitih. V občini Anversa so bile ubite tri in ranjene tri osebe. V občini Villalago je bilo ubitih do 20 oseb. Ranjenih je precej oseb, a števila še niso natančno dognali. Kraj Frattura je potres uničil skoraj popolnoma; več ljudi je bilo ubitih. Tudi v občinah Popoli in Pentima se nahajajo najbrže žrtve katastrofe pod razvalinami.

Najnovejša poročila o potresa.

Alezano, 14. januarja. Brzojavni urad zopet posluje. Vsa okolica je opustošena. Težko poškodovani so tudi kraji Paterno, Celano, Aioli, Cerchio, Callarme in Pescina.

Aquilla, 14. januarja. Sinoči zvečer došla poročila potrjujejo, da je Alezano popolnoma uničeno. Celano in Pescina je deloma opustošena. Tudi tam navajajo veliko žrtev smrti. Veliko ljudi leži še pod razvalinami. V Pescasseroli so dozdej dognali, da je bilo ubitih 10 in ranjenih 50 oseb.

Kralj obiskuje ponesrečene kraje.

Rim, 14. januarja. Kralj je obiskal včeraj v spremstvu svojega prvega generalnega pobočnika z avtomobilom nekaj krajev rimske province, ki jih je obiskal potres. Zvečer se je vrnil kralj zopet v Rim.

V Avezanu mrtvih nad 10.000 oseb.

Tivoli, 13. januarja. Poročila, ki dohajajo iz Avezana in iz sosednih krajev, so vedno resnejša. Avezano samo je porušeno. Boje se, da je ostalo komaj 100 oseb živih in med njimi je en del ranjen.

Rim, 14. januarja. »Gionale d'Italia« poroča, da je ostalo v Avezanu živih le 800 oseb. Ker šteje Alezano 11 tisoč prebivalcev, je moralo biti vsled potresa ubitih nad 10.000 prebivalcev.

Vlaki z ranjenci prihajajo v Rim.

Rim, 14. januarja. Danes ponoči ob pol dveh se je pripeljal iz Alezana in iz Tagliaco v Rim vlak z več sto ranjenci. Med njimi jih je bilo veliko nevarno ranjenih, eden je umrl med vožnjo. Ranjenci so potrdili, da je Alezano popolnoma porušeno. Na kolodvoru so sprejeli ranjence državni tajnik notranjega ministrstva, prefekt, rimski župan in zastopniki drugih oblasti. Ranjence so prepeljali v bolnišnico.

Sedanja potresna katastrofa prekaša mesinsko.

Rim, 14. januarja. Poslanec Sipari je brzojavil »Messaggeru«, da sedanja katastrofa, kar se tiče obsežnosti in števila žrtev, prekaša mesinski potres, ki je bil pred petimi leti v Mesini.

Strahote v Avezanu.

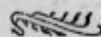
Rim, 14. januarja. »Messaggero« poroča iz Avezana: Neki občinski zastavljeneec, ki je ostal živ, se je nahajal na cesti, ko se je potresla zemlja. Vse se je podrlo, ogromen oblak prahu se

dviglo nad razvalinami. V Avezanu so med drugimi bili vsled potresa ubiti: podprefekt s svojo rodbino in z vsem osebjem prefektore, vsi člani sodišča in vladnih oblasti, župan, občinski svetniki, dva generalna svetnika, 25 vojakov 110 mož močne posadke, vsi stražniki, 4 med 7 carinskimi stražniki, 8 med 9 občinskimi stražniki, več zdravnikov in dobojanstvenikov, med njimi tudi bivši poslanec Cerri. Podrle so se tudi tvornice. Porušen je slaven grad Colonna. Več sto oseb, ki so preživele nesrečo, tabori okoli ognja, ki so ga zažgali na trgu. Zdi se, da so izgubili zavest, niso sposobni pomagati žrtvam, niti govoriti ne morejo. Prebili so noč pod milim nebom, dasi je bilo zelo mraz. Z županom na čelu je prihitelo na pomoč 50 mož iz Carsolija. Rešili so 20 ranjencev. Izpod razvalin se čuje stokanje in klici na pomoč, ki pretresajo srca.

Avezano, 14. januarja. Po poročilih iz raznih krajev so občine Zampelino, Paterno, Cerchio, Collamele, Pecina in velika vas San Benedetto Marsi deloma porušene. Kraj Avezano je popolnoma porušen. Kolikor daleč sežejo oči, same razvaline. Rešilno delo otežujejo zelo veliki kosi razvalin, ki leže okoli. Vojaki, karabinieri in uradniki so energično izvedli prvo pomožno delo. Pride še več vojakov in sanitetnega osebja. Potrjuje se, da število ljudi, ki so še ostali v Avezanu, ne presega 10 odstotkov avezzanskega prebivalstva. Le malo živih domačinov je še ostalo v Avezanu.

Rim, 15. januarja. Od krajev v okolici Avezana je kraj Paterno popolnoma porušen. Od 1300 prebivalcev je izgubilo življenje 1000 oseb. Tudi kraj Santellina je popolnoma porušen. Od 1600 prebivalcev je bilo ubitih skoro gotovo 600 oseb. Reševalna dela so v polnem teku. Neko žensko so izgrebli, ki je pod ruševinami porodila. Mati in otrok sta zdrava.

Rim, 15. januarja. Škof iz Marsi javlja sv. očetu, da je škofija Marsi vsled potresa postala veliko pokopališče. Capelle, Avezano in Paterno so popolnoma porušeni, skoro vsi prebivalci, tudi duhovniki so ubiti ali ranjeni. Le mal del škofije ni poškodovan. Prosi za blagoslov svetega očeta onim, ki so še ostali pri življenju. Sv. oče je škofu izrekel svoje sočutje in izročil svoj blagoslov.

Tedenske novice.

Ljubdska posojilnica in njeni obrokevalci. V ponedeljek 11. januarja se je vršil izvanredni občni zbor Ljudske posojilnice v Ljubljani. Edina točka dnevnega reda je bila sprememba pravil, obstoječa v tem, da se je razlika med glavnimi opravnimi deleži odpravila in so se deleži izjednačili. Na občni zbor je prišel tudi deželni glavar dr. Iv. Šusteršič, ki je po končanem dnevnem

redu z ozirom na zadnja obrekovanja Ljudske posojilnice izpregovoril nastopno: Velecenjeni gospodje! Prišel sem osebno na današnji občni zbor, da v svoji lastnosti kot deželni glavar kranjske vojvodine, izrazim svoje globoko ogorčenje nad najnovejšo gonjo, ki se je započela proti od dežele Kranjske garantiranemu zavodu. Okolnost, da se je ta lažnjiva, nizkotna gonja spojila s podobno gonjo zoper Deželno banko in nečuvnim, fantastičnim obrekovanjem moje osebe in drugih veleuglednih oseb, ki stoje v ospredju našega javnega življenja, kaže z vso prozornostjo umazani vir in smoter tega sramotnega početja. S predrznostjo, ki presega vse, kar smo v tem oziru doslej doživeli — in doživeli smo žalibog zadosti — se razširjajo gorostasne »novice«, kojih ena podi drugo, ki so si pa vse enake v tem, da so vse od začetka do konca, od besede do besede v hudodelskem namenu skovane, izmišljene, **zlagane!** — Omejujem se na tem mestu na te kratke opazke. Le z eno samo okoliščino se moram danes posebej pečati. Z že označeno predrznostjo se je razširjala in se menda semtertja še vedno razširja lažnjiva vest, da je dežela odpovedala »Ljudski posojilnici« garancijo! Ta vest ni samo lažnjiva, temveč tudi skrajno abotna. Ko je dežela garancijo prevzela, je bilo oficijelno razglašeno, da jamstvo dežele velja za vsako vlogo pri »Ljudski posojilnici« toliko časa, da je zadnji vinar te vloge vrnjen. In če bi to tudi ne bilo posebej razglašeno, je vendar po zakonu samoobsebi umevno. Dežela tedaj svoje garancije za vložene vloge niti odpovedati **ne more** in seveda na tako smešno početje tudi ni nikdar mislila; pravim »smešno početje«, ker bi bila taka odpoved pravno brez vsake veljave. Ponavljam, kar sem v deželnem zboru, raz svojega glavarkega sedeža izjavil v seji dne 3. oktobra 1913: **Dežela je garant za vsak krajcar, ki je v tem zavodu naložen!** Vsaka vloga pri »Ljudski posojilnici« je tedaj **trojno** zavarovana: 1. z upravnim in lastnim imetjem »Ljudske posojilnice«, 2. z nerazdelnim jamstvom njenih članov-zadružnikov, in 3. z garancijo dežele. To **trojno zavarovanje** svoje vloge **zgubi** vložnik samo v enem samem slučaju: **Če svojo vlogo pri »Ljudski posojilnici« dvigne**, kar je seveda zgolj njegova stvar — (saj so se svojedobno menda našli celo ljudje, ki so vloge v »Ljudski posojilnici« dvignili in jih nesli — v »Glavno posojilnico«!) Zadobi pa sleherni to trojno varstvo zopet nazaj, če denar znova vloži. — Dežela bi smela svojo garancijo odpovedati samo za denar, **ki še ni vložen.** Taka odpoved bi se pa morala pravilno uradoma razglasiti in bi veljala **samo za tiste vloge, ki bi se vložile po tem uradnem razglasu.** Vse do takrat vloženo pa ostane nespodbitno in neodpovedano pod deželno garancijo do popolnega plačila do zadnjega vinarja. **A tudi na tako odpuved dežela nikdar ni niti mislila in ne misli, ker nima za to nobenega povoda.** Vse, kar so razšir-

jali izvestni zlikovci, je tedaj gola laž, ki nima niti sence podlage. Namen je prozoren: vznemirjati ljudstvo in **oškodovati vložnike.** Tako početje je v sramoto za celo deželo, zato je v imenu dežele, kot njen poklicani zastopnik, z vso odločnostjo in ogorčenjem zavračam. To početje izhaja od elementov, ki sistematično delajo na to, da bi spodkopali ugled in kredit naše dežele; vsi pošteno ljudje v deželi so dolžni, temu početju narediti enkrat za vselej konec, zlasti še ob tako resnih časih, ko morajo vsi dobromisleči skupaj držati v blagor skupne domovine. Iščimo tedaj z združenimi močmi brezvestne krivce in izročimo jih pravici. **Vsi imamo pravico do tega, da se nas ne slepari z lažnjivimi novicami.** — To sem hotel povedati kot deželni glavar kranjske dežele.

Osebnosti Dne 12. t. m. je promoviral v Gradcu za doktorja filozofije g. Josip Lovrenčič, član »Zarje«.

Novi grobovi: Dne 5. t. m. je umrla Marija Levstik na Vrhniki. Bila je skrbna gospodinja pri svojem bratu g. Vinku Levstiku, nadučitelju na Vrhniki. — V št. Lovrencu nad Mariborom je umrl č. g. Franc Slavič, župnik v pok. — V Trstu je umrl znani glasbenik Anton Foerster, sin ljubljanskega glasbenika A. Foersterja. — V Dolenji vasi pri Ribnici je umrla dne 7. t. m. Marija Mihelič, cerkvenikova žena in mati nadučitelja g. Jos. Miheliča. — Umrl je na Verdu pri Vrhniki visokošolec Frančišek Pirnat, član katol. akad. društva »Zarja«.

Junaške smrti so umrli: Na severnem bojišču je umrl dne 25. okt. deseter Anton Mivšek iz Pšate, bivši načelnik »Orla« v št. Jakobu ob Savi. Odšel je bil leta 1912. kot 19letni mladenič prostovoljno k vojakom, ob izbruhu vojske pa se je poslovil doma z besedami: »Ne žalujte, saj grem v boj za domovino!« Bil je v vsakem oziru vrl mladenič; v najnevarnejših letih je ostal dober kristjan, trezen in varčen. Težko ga bo pogrešalo društvo! On je domovino našel! Bog tolaži starše, brate in sestre! Mi pa mu ohranimo blag spomin! — V Srbiji je umrl dne 4. decembra Andrej Čeligoj iz Zagorja na Pivki, vas Parje. — V Srbiji je padel Bogumil Kačič, c. kr. nadporočnik domobranskega pp. št. 6. — Na severnem bojišču je padel rezervnik 87. pp. Vikt. Koletnik, brat gospe Habjanove v Litiji. — Dne 22. okt. 1914 je padel častne smrti na bojnem polju Fr. Jemec iz Petelinja v Dolskem, iz znane Jeršinove hiše. Prideljen je bil 1. oddelku strojnih pušk v 17. pešpolku. Njegovi tovariši, ki so se ranjeni vrnili z bojišča, pripovedujejo, da se je v vojni izredno hrabro obnašal kot pravi kranjski fant. Ko je bilo dano povelje, da se nese v bojno črto razdaljno merilo, se je Jemec takoj prostovoljno javil za to nevarno nalogo. Toda predno je dospel do cilja, ga je podrla sovražna krogla ter je na mestu izdihnil. — Padel je na severnem bojišču dne 21. novembra

Ljubljancan Josip Komar, knjigotlačec. — V Srbiji je padel Feliks Ježovnik, nadporočnik pri 7. deželnoobrambovskem polku. — Topničar Rudolf Redek, doma iz Kamenšaka pri Ljutomeru, je padel na francoskem bojišču. — Poddesetnik 17. pešpolka Jos. Skuhic, doma iz Paradišča pri Šmarju je padel na severnem bojišču. — Na južnem bojišču je padel četovodja 27. pešpolka Edvin Sorčan iz Hrastnika. — Bivši načelnik Orla v Trziču Vinčo Zupan je umrl na bojnem polju na koleri. — Na srbskem bojišču je padel bivši načelnik dornberškega Orla Andrej Rojc. — Istotam je padel Franc Pelicon, mesar in krčmar v Dornbergu.

Pogrešani vojaki: O Antonu Maček, ki je služil pri 27. pešpolku, 12. kompanija, se že 5 mesecev nič ne ve. Če kdo kaj ve o njem, naj blagovoli sporočiti njegovi materi Ani Maček, Hotavlje, pošta Gorenja vas nad Škofjo Loko. — Že od 26. oktobra se pogreša Alojzij Mikuš, infanterist pri l. 7. R. št. 27., pozneje dodeljen poljskopolničarskemu regimentu št. 40, muničijska kolona št. 3 M. P. D., vojna pošta št. 53. V slučaju, da bi bilo komu kaj znanega, naj blagovoli naznaniti na naslov: Gostilna Mikuž, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 3. — I. Dernošek je služil pri lovskem bataljonu št. 7., 4. stotnija. Sedaj že dolgo ni nobene vesti o njem. Ako kdo kaj ve o njem, naj blagovoli sporočiti na naslov: Neža Dernošek, Sv. Urh št. 12, pošta Zagorje ob Savi. — Če kdo kaj ve o Martinu Sovineku, ki je služil pri infanterijskem regimentu št. 87., 3. bataljon, 12. kompanija, vojna pošta št. 73., naj blagovoli sporočiti na naslov: Avgust Sovinec v Šaleku, pošta Valerje, Štaj.

Več sinov imajo v vojski: Štiri sinove in zeta ima v vojski Val. Valjavec iz Hoč. — Janez Košir iz Črne vrha nad Polhovim gradcem je postal v vojsko sedem sinov, izmed katerih sta dva že oženjena, očeta večih otrok. Kolikor je dosedaj znano, so še vsi živi. — Po štiri sinove imata v vojski Koprivec z Brinovskega vrha in Ogrin s Pasjerami pri Črnem vrhu nad Polhovim gradcem. — Šest sinov vojakov ima 80letna vdova Uršula Spacal. Kostanjevica, okraj Sežana. Najstarejši sin Ivan služi pri črnovoh. bat. št. 34; Alojzij je v Pulju pri pekih; Anton pri 5. rdnjav. polku v Dalmaciji; Urh pri 12. črnovoh. polku (sedaj v Galiciji, a ni nobenega poročila o njem); Peter pri 97. pešpolku (z bojišča ni nobenih vesti o njem).

Iz ruskega ujetništva so se oglasili: Anton Miklič, posestnik v Mačkovcu pri Žužemberku, ni 17 tednov nič pisal. Sedaj se je pa oglasil in sporoča, da je zdrav v ruskem ujetništvu. — O Janezu Kristanu iz Rop. pošta Vodice, se nam je svoječasnoročalo, da so pripovedovali njegovi tovariši, da so videli, kakor je padel iz vlaka in se ubil. Vsi njegovi domači so temu verjeli in ga obžalovali kot mrtvega. Sedaj je pa pisal, da se nahaja v

bolnišnici. — Iz ruskega ujetništva se je oglasil Karol Gačun, četovodja 87. pešpolka, doma iz Zagorja ob Savi. Nahaja se v mestu Kororow v vladimirski guberniji. — Marija Dornik, posestnica v Mengšu, mati dveh vojakov, ni dobila od starejšega Franca nobenega poročila okrog štiri mesece. Ranjenici, ki so prihajali domov, so vsi skupno pravili, da je bil zadet v glavo in da je gotovo mrtev. Vsi so ga že prištevali k mrtvim. Ravno pred Božičem pa pride dopisnica od njega, na kateri piše, da se nahaja v ujetništvu v mestu Bogučar v voroneški guberniji v južni evropski Rusiji. Kako veliko veselje je zavladalo v vsej domači rodbini, ko so vendar dobili poročilo od svojega ljubljence. — Iz ruskega ujetništva se je oglasil praporščak dr. Ivan Perne, konceptni praktikant dež. vlade v Ljubljani. — Od tam sta se oglasila tudi Jožef Kos iz Rožne doline pri Ljubljani in Anton Babnik iz Police pri Višnjigori. — Iz Sibirije v Leše je 48 dni daleč. Toliko časa je namreč hodilo iz Tomska v Sibiriji pismo ujetnika Franceta Kolman, o katerem že štiri mesece ni bilo sledu. Prav je storil soujetnik Luka Ferlič, pek iz Brezij, katerega je že dolgo časa vse prištevalo mrtvim. Samo podpisal se je na rob dopisnice Kolmanove. In 6. januar je bil tudi zanj razglasenja praznik; zakaj hipoma se je razglasilo po treh občinah, ki jih je pek oskrboval s kruhom, da še živi. Le kmalu naj se vrne. To ga bomo radi imeli, če nas bo hranil tako poceni kakor nekdanj. — Iz ruskega ujetništva se je oglasil Jožef Tomec, posestnik z Dobrove pri Ljubljani. — Po štirih mesecih se je oglasil enoletni prostovoljec 47. pešpolka Jožef Povšič iz Gorice. — Jamnik iz Goteč, fare Sore, je bil proglašen mrtvim. Opravili so po njem sveto mašo, sedaj se je pa oglasil iz ruskega ujetništva. — Učitelj v Dragi pri Ribnici Josip Jarh leži ranjen v večjaški bolnišnici v Kijevu.

Utonila je pri Jesenicah v Savi 45-letna delavčeva žena Marija Šranc. Sodijo, da je sama skočila v Savo, ker se je večkrat sprla s svojim možem, ker je rada pila.

Semenj za kože in kažuho se bode vršil v ponedeljek, dne 25. t. m., in sicer kot navadno v skladiščih »Balkan«, trg. sped. in kem. del. družbe, Ljubljana, Dunajska cesta 33.

Obešenega so našli krojaškega pomočnika Alojzija Kussa, rojenega v Vetrinju pri Celovcu, dne 10. t. m. zjutraj v neki celovški gostilni, kjer je prenočeval.

Zasačen vlomilec. Strojari in posestnik Jakob Dermota v Železnikih se je zbudil ponoči, ker je čul v svoji hiši sumljiv šum. Ko vstopi z električno lučjo v pritlično sobo, zapazi, da izkuša neki mož s sekiro odpreti v steno zazidano omaro. Vlomilec se prestraši in vrže sekiro proč ter hoče pobegniti, a Dermota mu zastavi pot. Vlomilec je 20letni delavec Ivan Benedičič iz Železnikov, ki je prejšnje čase delal pri

Dermoti. Benedičič je priznal, da je hotel iz omare vzeti nekaj kronic.

Ranjenec se je obesil. Obesil se je v Ljubljani 32 let stari vojak 24. pešpolka Mihael Žarbo iz Kolomeje.

Zdaj se gre pa za res. F. D. iz Koprice pri Kránju, ki je v vojski proti Francozom pri avstrijskih baterijah, je pisal dne 31. decembra: Predno Vam pišem en par vrstic, Vas prisrčno pozdravim in vse, ki bodo v Vaši hiši, ko bode to pismo brali. Pa ne vem, ali bom jaz še živ, ko boste to pismo dobili. Če bo tako, kakor je zdaj tri dni, gotovo ne. Dne 27. decembra so nam dali Francozi 136 granat in 9 šrapnelov. No pa, hvala Bogu, tisti dan niso drugega razbili kakor eno samo — lopato. A drugi dan so pa že tako delali, da nas je že nekaj manj. Tako, da ne vem, ali bom dočkal Novega leta tukaj. Tukaj šele vidimo, kaj se gre za res. Pa vsi upamo le na Boga, ki je nad nami, da nam bo on pomagal in nas obvaroval sovražnih krogel. Tukaj se gre do zadnje moči. Zdaj moram pa nehat, ker moram zopet hitro na svoje delo. Srčen pozdrav! Bom že še pisal, če do živim, če ne, naj bo pa to moj zadnji pozdrav. Zdi se mi, da je moj zadnji dan danes. Na svidenje v nebesih!

Iz norišnice na Studencu je pobegnil dne 9. januarja Franc Vrhunc, rojen leta 1893. v Železnikih, neoženjen delavec in zelo nevaren osebni lastnini.

Pismo iz Zemuna. S. Sapiela Mislaj, usmiljenka v bolnišnici v Zemunu je pisala svoji materi pismo, iz katerega posnemamo sledeče: Pišete mi, da naj Vam pišem, da bode te vedeli, če sem še živa. Zakaj bi pa ne bila? Meni, hvala Bogu, nič ne manjka. Seveda Vi mislite zato, ker sem pri Belgradu. Res je to in večkrat nam je bilo že strašno. No, pa smo se že navadili na pokanje topov, katero slišimo večkrat po cele dneve in noči. Raditega je bilo včasih strašno, ali sedaj smo že navajeni, saj smo že štiri mesece v grmenju, ki je tako kot poleti pred viharjem. Imeli smo že veliko ranjencev, tudi srbskih. Dvakrat smo že bili pod Srbijo. Mi molimo, da bi naši zmagali. Oh, koliko žrtev je bilo že treba! Koliko življenj, solz in drugih nadlog! Vi ne morete misliti, Vam je še dobro. Koliko ljudi je moralo v druge kraje. Sedaj pa je prišla še zima. Mislim, da so Slovenci večinoma proti Rusom. Tukaj so bili Hrvatje in Ogri. En Slovenec iz Dolenje vasi je bil pri nas, ker je bil ranjen. Dober fant, ko je ozdravel, je šel zopet v vojsko. Drugače ni bilo nobenega Slovenca bolnega. Molimo za našo vojsko, da nam ljubi Bog podeli mir in zmago in poniža sovražnike sv. Cerkve!

Kmetiska Zveza za kočevski okraj je vložila prošnjo, da bi vlak, ki odhaja iz Kočevja zvečer ob 6. uri 20 min., odhajal toliko prej, da bi se napravila zveza z večernim vlakom Grosuplje—Novo mesto. Nato je odgovorilo c. kr. železniško ravnateljstvo iz Trsta, da

sedaj ne more premeniti voznega reda z ozirom na obstoječe izredne razmere. To v pojasnilo na razna tozadevna vprašanja. Vložila se je tudi prošnja, da bi se vsaj za par dni v tednu dal zopet opoldanski vlak.

Pismo nevarno ranjenega Orla o smrti svojega sočivariša. Iz Tržiča se poroča: Ranjeni Orel Jožef Zupan je pisal iz bolnišnice v Budimpešti tržškemu g. župniku: Častiti gospod! Srčno Vas pozdravim in naznanim, da sem v Budimpešti v bolnišnici. Prosil sem vsak dan Marijo, naj mi pomaga in me je tudi uslišala. Bil sem zelo slab, dvakrat so mi podelili sveto poslednje olje. Imel sem vso črepijo preklano. Resničen čudež je moral biti, da sem ozdravel. Vsak dan sem bil pripravljen na večnost. Vedno sem govoril, Boga in Marije ne zapustim, in Ona dva me tudi nista. — Na sveti večer okrog polnoči je junaško umrl za domovino naš Orel Anton Ovsenek. Tudi jaz sem bil takrat ranjen. Zdi mi se, da v mojih rokah. Predno je umrl, je trikrat zakričal: Bog pomagaj mi! Bil sem zelo žalosten. Pomagal sem mu, kar sem mogel in potem sem tudi jaz padel v nezavest. Prosim Vas, molite zanj. Pridem kmalu v Ljubljano. Opomnim še to, da sem imel Mater božjo na kapi, pa mi je pomagala. Pozdravite vse brate Orla. Vas pozdravlja zvesti in ponosni Orel Jožef Zupan. Kliče krepki: Na zdar! Z Bogom! (Opomba poročevalca: Brat Jožefa Zupana Vinko Zupan, bivši načelnik tržškega Orla, je umrl v Galiciji za kolero.)

Naša dežela se je posvetila slovesno in javno presv. Srcu. Torej mora pokazati tudi javnost, da smo posvečeni ciljem in dejanjem. Izginiti mora vse, kar nasprotuje temu, pokažimo se odkriti in resni katoličani. Proč s slikami in kipi, ki spominjajo paganskih nazorov, ki ne spadajo v resni vojni čas. Nagote je častilo vse, zdaj vidimo strašno nagoto od vojske razmesarjenih teles. Proč z berilom, ki zastruplja kri in dušo naše mladine, zdaj nam pišejo kroglice in topovi novo povest, povest o prenovljenju sveta. In proč s kletvino! V deželi, Bogu posvečeni, izkrušeni od udarcev svetovne vojske, naj ne preklinja več nikdo, kliče nad nas oblast hudega. Upošteva naj se paragrafe, ki prepovedujejo preklinjanje Boga. Ko bo kaznovano par preklinjačev, bodo obmolknili drugi. Ko je bil v Zagrebu potres, je prepovedala oblast kletvino, prepoved se je izvajala strogo in preklinjanje se je omejilo. Tudi mi čutimo potres. Maja se vesoljni svet. Nastopimo trdo zoper one, ki kličejo s preklinjanjem božjo jezo.

Pismo z bojišča. »Draga sestra! Pišem Ti iz s krvjo napojene gališke zemlje, kjer rešujemo s tonovi in puškami evropsko vprašanje, kjer utrjujemo s svojimi trupli stare meje in rišemo s krvjo nov zemljevid. Vojska, da, to ti je grozota! Kaj so bile vse prejšnje vojske, slišite, da je padel so sed in je ranjen sin, vidite tudi v mestu ranjence, pohabljenca — pa to ni

niti senca tega, kar vidimo in skusimo mi. Pišeš mi, da si pokropila prvega mrtvega vojaka v bolnišnici in da si se razjokala, ko si videla mlad smrtno oledeneli obraz, tu pa smo videli in pokopali tisoče mladih glav. Vojska je velika in odkrita resnica, vojska nam odkriva pravo stanje naše lažnjive civilizacije. Prazno je, kar ni prepojeno krščanskega duha. Ustanavljajo družbe v varstvo živali, človeka ubijajo in raznašajo topovi. Tu ležimo krvavi, utrujeni, ušivi in vendar v zavesti, da se bojujemo za mir, da zadržujemo s svojimi krvavimi rokami sovražnike od Vaših domov. Stali bomo do zadnjega moža. Pripovedujte Vašim potomcem, da smo poginili kakor Spartanci, zvesti svoji dolžnosti, neomajani v pogumu. Praviš, kaj je bilo treba vojske. Vojska je bila neizogibna, morala se je začeti boljše danes nego jutri. Skoraj šest mesecev se bijemo in kličemo: »Nek dušman zna, kak mremo mi!« — Mislili smo, da se bomo držali komaj 14 dni, pa smo pokazali svetu, da »vredni junaci življenja smo«. — Avstrija se ne da več sramotiti, trdna je stavba, ki se je zdela svetu trhla, kopali so, a niso podkopali, ker sloni ogrodje na naših čvrstih ramah. Kaj naj Ti še pišem? Kako je z molitvijo bi rada vedela, pišem Ti drugič več o tem, za zdaj vedi, da je vojska močna trobenta angela vstajenja, ki kliče na vse štiri strani sveta, in mrtve duše vstajajo v novi veri. Pozdravi vse domače in tujce, če bi padel, ne jokaj, vprašaj samo, če sem izpolnil svojo dolžnost. Pozdravi preliubljeno kranjsko zemljo! Tvoj brat A. M.

Haló! Kdo želi zadeti glavni dobiček? Ta naj nemudoma naroči izborno turško srečko na ugodno mesečno plačevanju, in v srečnem slučaju more postati v kratkem bogataš s 400.000 franki. Turške srečke igrajo šestkrat v letu in mora vsaka srečka zadeti. Izdana kupčina tedaj nikakor ni izgubljena, ker se celo v najneugodnejšem slučaju skoro docela povrne. Prihodnje žrebanje se vrši že dne 1. februarja. Najcenejša in najbogatejša loterija! Pojasnila daje in naročila sprejema: Srečkovno zastopstvo 12. Ljubljana. — Sprejemajo se tudi naročila na naj-srečnejše številke razredne loterije.

Razne novice.

Berglje iz Brazil. Po naročilu presv. kneza in škola ljubljanskega je vodstvo romarske cerkve na Brezjah poslalo vse (20) berglje »Rdečemu križu« v Ljubljano za ranjene vojake.

Vlak povozil človeka in ga vlekel četrt kilometra daleč s seboj. Pri državni železnici, in sicer na postaji Trst-Sv. Andrej, je bil uslužben kot mizar 35letni Fran Mandelj, doma nekje iz Kranjske. Nedavno je šel nesrečni Mandelj na delo. Ker je pa bilo že ne-

koliko kasno — bilo je že pet minut čez sedmo uro — si je hotel krajšati pot in je zato preplezal zidek ob železniški progi na oni točki, kjer se stekate ulica dei Navali in ulica Broletto. In ravno ko je preplezal ta zidek in hotel naprej preko železniškega tira, je pridiral vlak, ki ob isti uri odhaja iz Trsta v Gorico, oziroma na Jesenice. Mandelj je počakal, da vlak oddirja mimo njega. No, ko je vlak oddirjal mimo njega, je Mandelj skočil preko tira. Ni pa revež opazil, da je ravno v onem trenutku prihajal iz nasprotni strani, po drugem tiru vlak, ki ob isti uri prihaja iz Herpelj v Trst. In tako se je pripetilo, da je nesrečni Mandelj, ko je skočil preko prvega tira, po katerem je vozil odhajajoči vlak, skočil naravnost proti stroju prihajajočega vlaka. Prihajajoči vlak je nesrečneža takoj podrl ter ga potem vlekel za seboj nič manj nega 250 metrov daleč. Pri tem je bil nesrečnež skoro ves zmečkan.

Zadnji pozdravi materi. Četovodja lovskega bataljona F. Palovec je pisal s severnega bojišča pismo, v katerem pravi med drugim: V okopih živimo kakor zveri v brlogu. Podnevi in ponoči prežimo na sovražnika in drug drugemu ne pustimo zaspati, zato si pa s pokanjem pušk kratimo čas. Pri tej zabavi marsikateri izgubi svoje življenje. Novinec Martin Vesoljak z Gomilkega bi bil smel po polnoči v jarku zaspati. Pa srce mu ni dalo pokoja; namesto da bi se vlegel k počitku, je pisal svoji materi in ji želel srečnejše božične praznike. Pisma še ni dokončal, ko ga zadene v glavo sovražna krogla in mu v hipu ugasne življenja luč. . . . Pismo sem poslal njegovi materi. Dne 20. decembra smo njega in osem drugih slovenskih mladeničev položili v hladno zemljo, kjer uživajo večni počitek po hrabrem boju. . . . Med njimi je tudi novinec Mohorčič iz Sežane. Pripeljal je bil na naše obvezovališče svojega tovariša, ki je bil v nogu ranjen in mu še skuhal kavo; ko se je vračal v okope, ga je šrapnel zadel v trebuh ter je bil na mestu mrtev. Pijonirji so na grobu napravili krasen brezov križ, jaz sem pa vanj vrisal imena mrtvih junakov.

Po petih mesecih prvo pismo iz Galicije. Iz Gorice poročajo: Od svojega sina Albina Kofol iz Čepovana so dobili njegovi stariši iz Galicije po petih mesecih prvo pismo z opazko, da je pisal mnogo pismov, a da ni dobil odgovora. Tedaj se marsikako pismo izgubi, kar naj bo v tolažbo tistim, ki o svojih dražih niso že dolgo prejeli obvestila z bojišča.

Avstrijski vojaški zdravniki, duhovniki in druge osebe zdravstvene službe, ki se nahajajo v ruskem ujetništvu, se smejo zopet vrniti v domovino. Ta ukrep ruske vlade odgovarja smislu »ženevske konvencije«.

Čeh vojni ujetnik na Srbskem piše domov: »Draga! Pisam sem Ti že iz Niba razglednico, pa ne vem, če si jo dobila, ker ne hodi pošta redno. Pišem zdaj tudi materi, da pride vendar

ena ali druga karta do Vas. Kako se mi godi, o tem ne pišem. Zavidam svojemu prijatelju, ki sem ga pripeljal iz L. k Vam. Ko bi mogel deliti samo enkrat na dan z njim. (Ta prijatelj je lovski pes ujetnikov.) Zdaj nimam ne viharja denarja, a rabim ga zelo nujno. Sem vprašal in so mi rekli, da stane brzjavka 20 kron in pride v desetih dneh, jaz pa nimam niti 20 vinarjev, glejte torej, če je mogoče, ko dobite mojo karto, da mi brzjavite od tam. Če ne gre, moram pač trpeti, dokler ne izpremeni Bog položaja. Denar v pismu bi hodil predolgo, saj boste videli, kako dolgo je hodila karta.« Pismo prihaja iz ujetniškega tabora Presevo-Beljece v Srbiji, ujetnik pripada 88. inf. reg., ni mehkužen človek in ne bi zalostil svojih ljudi s takimi poročili, da se mu ne godi res tako slabo, da bi rad delil vsaj enkrat na dan s svojim psom.

Dopisi.

Iz Zgornjega Tuhinja. Tudi pri nas se mrtvi oglašajo. Za trdno se je namreč slišalo, da sta Franc Voljkar in Fran Zore padla na severnem bojišču. O prvem je pravil sobojevnik, da ga je videl že mrtvega z molkom v roki ležati v svoji krvi; drugega pa je umirajočega ujel v roke. Da sta materi obeh junakov silno žalovali po svojih sinovih, ni čuda. In zdaj po preteku štirih mesecev, nam želita veselo novo leto kot ruska ujetnika. Vaščani kar verjeti niso hoteli, da je resnica, da sta oba že tako dolgo objokovana še pri življenju. Ni popisati občutkov obeh mater, ko sta prejeli obvestilo in solze veselja so tekle po skrbnih obrazih. Srečna novica je ganila vse sovaščane.

Iz Semiča. Padel je na severnem bojišču pri Grodeku Štefan Jakša s Prbišja. Šele za Božič so izvedeli domači to žalostno vest. Bil je tih in miren mladenič. Naj počiva v miru v tuji zemlji. Je prvi iz naše obširne fare, o katerem se uradno poroča, da ga ni več.

Draca. Dne 14. t. m. je umrl Lovrenc Gaber v 76. letu starosti. Rajniki je bil najstarejši fant v sorški fari. Bodí mu blag spomin!

Zalilog. Dragi »Domoljub«, ker tako pridno prinašaš novice o slovenskih fantih na vojski in drugo, kar je z vojsko v zvezi po naši domovini, pa ti tudi mi sporočamo, da je iz naše 500 duš broječe župnije 50 vojakov v vojni. Kaj ne veliko, celih 10 odstotkov. Sama Strojčeva mati Frančiška Weber je poslala pet sinov, od teh je bil ranjen Ivan dvakrat; a zdaj je šel že zopet nazaj. Vsi drugi pa pišejo o velikih junastvih, ki jih izvršujejo v bojnem metelju. Gašper Markelj (Mušter) iz Martinvrha pa ima v vojni vse sinove, to je štiri. Po dva brata so vpoklicana od več družin. Hvala Bogu in Materi božji, ki sta vse naše vojake do sedaj tako varovala, da se ni nobenemu hujšega

pripetilo, kakor da so bili štirje ranjeni in dva obolela, a so razen enega, ki se mu že tudi zdravje dobro vrača, že vsi zopet uvrščeni v vojno. — Iz ruskega ujetništva je pisal prednik mladeneške Marijine družbe, Anton Čenažar, Šturmov iz Potoka. Ranjen je bil v glavo pri Zlačevu; Rusi so ga pobrali in se nahaja v zdravljenju v ruski bolnišnici (kraja ne pove) in je že boljše. Pisal je dne 29. septembra 1914. Pogrešata se tudi dva gospodarja iz Davče, brata Janez in Jože Biček, ki sta se pogrešila že prvi dan snopada, pa bosta gotovo tudi ta dva ujeta, in ker ne znata pisati, se težje zglasita. — Doma res težko pogrešamo toliko delavnih moči, ki jih tukajšnje krajevne razmere toliko potrebujejo, zlasti pozimi za snravljanje lesa. Trdno pa smo prepričani, da jih bo Mati Božja tudi v prihodnje čuvala, saj so se ji tako lepo priporočili pri odhodu in vsi prejeli svete zakramente in obdarovani z blagoslovljenimi svetinjcami škapulirske Matere Božje zaupljivo šli v boj za cecarja in dom. Doma pa tudi radi molimo zanje, zlasti pri Materi Božji Lavretanski v Suši, kamor je bila že štirikrat procesija, dvakrat samo iz Zaliloga, enkrat skupno z Železniki in enkrat skupno z vsemi sosednimi farani selške doline in se v Suši slednji teden opravljajo svete maše za fante naše. Marija, le varuj jih!

Šmartno pri Kranju. Leta 1914. smo imeli za našo faro, ki šteje čez 3000 duš, malo mrličev, 57. Novorojenčkov smo imeli 72, porok pa 12. Letos se je najprvi poročil Janez Porenta, posestnik in mlinar na Bregu, z Frančiško Pirinčar. Bog mu daj obilo sreče!

Idrija. Novo leto je prineslo Idriji nepričakovano darilo. Ministrstvo je sklenilo urediti svojo javnosti prepuščeno last, posebno ulice, trge in nasade. Skrajno zanemarjeni park v Leopoldovem predmestju bodo strebili, ograjo prenovili in cesto proti klavnici popravili. Na eraričnem svetu stoječe obhišne drvarnice in skladovnice se prepovedo in ceste za promet razširijo, tlakajo, leseni mostovi podero in nasproti pošte podprte škarpe odkopljejo ter lep drevored nasadi. Enako bodo uredili svet pri jarku Marije Terezije, regulirali Nikovo in Idrijsko ter preložili grablje. Kajne, lepo novoletno darilo, ki bo našo Idrijo v nekaj letih spremenilo v moderno mesto. Začetek tega načrta pa nam je prinesla prepoved »trojko« zvoniti, ki je vsako jtro rudarje na delo budila; gotovo jako umestna, dalekovidna naredba, katero bo posebno vsak tujec z veseljem pozdravil. Tako se prebivalstvu polagoma izpolnijo stari, opravičeni načrti.

S Police pri Višnji gori. Že o marsikom smo brali, da so ga kot mrtvega proglasili in zanj celo svete maše darovali, pa se je slednjič oglašil iz ujetništva. Tak slučaj se je zgodil tudi pri nas. Tja za ogrske griče je šel nad Ruse tudi rezervist Jožef Kovačič, doma iz Prečine na Dolenjskem, in sem priženjen. Neki njegov tovariš je pravil na

Dolenjskem, da je Kovačič padel dne 26. avgusta v bitki pri Grodeku ter da ga je mrtvega pokrižal na čelu. Nato so ga »Dolenjske Novice« proglasile mrtvega. Žena pa je doma zanj molila ter z materjo Boga prosila, da bi ta novica ne bila resnična. In res ni bila! Dan pred novim letom dobi žena čudno zamazano in zmečkano pismo z rdečimi, črnimi in plavimi pečati. Pismo — od moža v ruskem ujetništvu! Žena ni vedela, ali bi jokala ali bi se smejala! Vsa vesela se pelje na novega leta dan v Prečino na rojstni dom moža. Prva, ki je v hiši nanjo zadela, je bila moževa mati. »Srečno novo leto vam voščim, mati!« — »Oh, kako bo srečno zame, ko so mi sina ubili!« odvrne žalostna mati solznih oči. . . »Saj ga niso ubili, vidite, tukaj je pismo, pisal mi je iz ruskega ujetništva!« Zdaj se je materina žalost spremenila v veliko veselje in radost. To smo popisali kot dokaz, da ni treba obupavati in tarnati, če se kdo dolgo ne oglasi, ampak potrpežljivo čakati in moliti. Upamo, da bo še marsikdo na ta način »vstal od mrtvih«.

Drobiž iz brdske okolice in Črnega grabna. Prišlo je novo leto 1915. Takih let malo pomni človeški rod. Vsa Evropa je zapletena v krvavi boj in nebroj junakov bode padlo še to leto za domovino in za mir. Koliko »Domoljubovih« bralcev je tudi na tem bojnem polju! Zatorej, rojaki in sorodniki, ne opustite vašega zvestega prijatelja »Domoljuba« v teh težkih časih. Vaši dragi, ki so šli sedaj branit domovino, bodo z veseljem brali »Domoljuba«, ko se vrnejo domov, kajti brali bodo o svojem naporu in zmagah. Posebno pa tisti, kar vas je iz brdske okolice in Črnega grabna, ne opustite letos »Domoljuba«; upam, da bodo vaši znanci, ko se povrnejo, z veseljem brali moj »Drobiž«, in se spominjali na nekdanje viharne dni. — Iz blagovške fare je šlo tudi nekaj mož in fantov branit domovino. Izmed teh jih je bilo že več ranjenih; dva pa je smrt sprejela v svoje naročje. Ernestu Lipovšku (Martinkovnu) je svinčenka ugasnila mlado življenje. Selišenkovo hišo na Velikem Jevniku pa je zadela tudi huda nesreča. Mladi gospodar Janez Ravnikar je vsled vojaških naporov in zmrzline umrl v Sarajevu; zapuščena žena in štiri mlade otročičke. Ranjki je bil priden in varčen gospodar, pa zvesti somišljenik S. L. S. in dolgo vrsto let naročnik »Domoljuba«. Počivaj v miru, skrbni gospodar, in uživaj plačilo v nebesih! — Lepi »Blagovški dom«, ki so se s toliko vnemo trudili za njega domači gospod župnik Josip Hartman, tudi sedaj kar spi. Bog daj, da bi se kmalu vrnili nekdanji mirni dnovi in prišli nazaj iz vojske njegovi vneti člani in igralci. — Prvi mrlič, ki je ležal v »Blagovškem domu« na mrtvaškem odru, so bili nekdanji blagovški župnik Ludovik Škufca. Kako so ljubili svoje nekdane farmane, so pokazali s tem, da so volili v oporoki, da bodo pokopani med svojimi nekdanjimi ovčicami. Pa tudi na lepoto

hiše božje niso pozabili; volili so 5000 K za cerkev in 200 K za reveže. Vsi blagovški farmani se s hvaležnostjo spominjajo umrlega dušnega pastirja; žele mu večni pokoj in obilno plačilo v nebeški domačiji. — Tudi v brdski okolici se je v tem času nabralo precej novic, za enkrat samo to-le: Trije vojaki — iz gališkega bojišča so prišli sedaj nekoliko domov: Alojz Požar (Žiberkov iz Št. Vida) vsled zmrzljenja udov, Valentin Žandar (Čeržov iz Prapreč), zid. mojster, je bil ranjen v desno roko, in Janez Tonin (Dolinškov iz Čepelji), ranjen v nogo. Vsi ti so pravili, kaka silna draginja je v Galiciji. Sladkor velja 4 K 50 h kilogram. Vino je po 3 K liter. Navadno žganje pa po 4 K in še dražje liter. Navadili so se jesti v Galiciji tudi surove repe, korenja in zeljnatih štorov. — V Gradišah so umrli 3. decembra Prgačev oče, star 85 let. Vedeli so veliko povedati, kako so se vojskovali na Laškem, poprej skrivali pred vojaško suknjo. Bili so tudi klavec, klali so po zimi prašiče po kmetih in pripovedovali svoje zanimive doživljaje. Izmed drugih njihovih tovarišev živijo samo še Fajdigov oče iz Gradiš, pol leta mlajši. Počivajte mirno, Prgačev oče, na gradiškem pokopališču in uživajte za služenji pokoj; sveti vam večna luč!

Gospodarske vesti.

SKRBIMO ZA BODOČNOST.

Vsak dan nam pri sedanjih razmerah prinese kaj novega. Po časopisih se zlasti opominja ljudstvo, naj varčuje z živili, naj nikar po nepotrebnem ne sili živine na trg v prodajo, naj se omeji klanje telet itd. Vsi ti opomini in okoliščine kažejo, da gremo resnim časom nasproti ter da se je za tako bodočnost tudi z vso resnostjo pripravljati. Nekateri se udajo sedaj celo brezdelju in se tolažijo z mislijo, se bomo že kako preživel, saj mora država, dežela, občina skrbeti za to. Drugi imajo zopet voljo skrbeti za bodočnost, a ne vedo, kako bi stvar izpeljali, da bi bilo boljše. Taki ljudje potrebujejo navodil. Največja težkoča je ta, da so tisti, ki so se najbolj brigali za gospodarstvo, morali odriniti pod zastavo. To nas pa ne sme plašiti, kajti v zadnjem času je kranjska dežela dosti storila za izobrazbo ženske mladine, ki naj sedaj pokaže, kaj se je naučila. Kakor bo sedaj vsaka gospodinja s pridom porabila nauke v gospodinjstvu, znala bo zlasti varčevati z živili. Poučevalo se je tudi o živinoreji, mlekarstvu in prašičereji. Sedaj bodo ti nauki prav prišli, ko mora gospodinja misliti poleg gospodinjstva tudi na ostalo gospodarstvo. Nočem reči, da znajo te gospodinjne vse gospodarsko vedo in da jo bodo znale vse sedaj praktično uveljaviti, dobile so pa vendar toliko podlage v gospodarski in gospodinjstvi vеди, da bodo sedaj dosti dobrega lahko ukreni-

le v prid našega bodočega gospodarstva.

Opozoriti je treba na neko okolnost, katera se tuintam pojavlja. Dobi-jo se ljudje, ki mislijo, da se sedaj la-ko kar tja v en dan gospodarji ter da ni treba upoštevati več pametnih na-svetov. Zlasti je opaziti to v živinoreji in prašičereji. Nekateri pravijo, da ni treba nič paziti na kakovost plemen-skih živali, za plemo je sedaj dober najslabotnejši bik, mrjasec, najboljša krava se lahko proda mesarju, saj je slabši dobra, za plemo se lahko porabi slabotna svinja, dobra plemenska svi-nja se opita in drago proda, in še mno-go drugih enakih napačnih trditvev. Pomislimo samo, kaj se je zadnja leta na Kranjskem storilo za povzdigo živi-noreje, in načela, koja so se že pridno upoštevala, naj se sedaj zavržejo? Ves trud zadnjih let bi bil zaman. Tudi v bodoče naj se dela po načrtih, ki so za-snovani. Torej izbirajmo za plemo ži-vali, kakor do zdaj — izmed dobrih najboljše za plemo — iz dobrega seme-na zraste dober sad, ako boš ljuliko se-jal, boš tudi ljuliko žel. Da se vse ne more tako izvesti, kakor bi bilo želeli, je jasno, ker smo večkrat prisiljeni, da delamo proti svoji volji, vendar vemo, da se je napačno naredilo. Te okolišči-ne moramo danes upoštevati, vendar je po možnosti vse storiti, da se dela po načelih, ki jih poznamo za prava.

Sedanji čas nam tudi resno nalaga dolžnost, da mislimo na svoje bodoče gospodarstvo. Da se bo v bodoče marsi-kaj izpremenilo, je že danes jasno. Ne-katere izmed teh izprememb se že dan-es kažejo. Mislim tukaj zlasti na našo prašičerejo, ki je zadnja leta jako uspevala ter dala zlasti naši Dolenjski največ dohodkov. Danes so naši prašiči po večini že prodani, ko se je v drugih letih šele razvijala najživahnejša kupčija. Druga leta je bila cena v tem ča-su za prašiča nizka, a letos je tako vi-soka, da še ne pomnimo take cene. Na-ši prašiči so se letos v velikih množi-nah prodajali tudi na Češko, Moravsko itd., kar prejšnja leta ni bilo v toliki meri opaziti. Da se bodo prašiči tudi v bodoče lahko prodajali, je jasno, ker vemo, da je v krajih, kjer sedaj divja vojska, prašičereja za nekaj časa uničena. Torej se prav posebno priporoča, da se lotimo z vso resnostjo prašiče-reje. Pri tem pa moramo gledati, da bomo pravilno postopali. Naša skrb bo-di, da redimo take prašiče, koji se zahtevajo od odjemalcev in katerih reja nam prinese največ dobička. Pomisliti moramo, da so kraji, kamor mi sedaj svoje blago pošiljamo, jako razvajeni, in da so imeli vedno dosti izbire, torej dosti najboljšega in zahtevanega blaga. Vzemimo Prago. Ta zlasti slovi radi dobre šunke. Torej se bo zahtevalo ta-kih prašičev, ki so za to sposobni. Mi danes ne redimo takih prašičev, ki bi bili za to najbolj sposobni. Do zdaj smo gledali samo na to, da je prašič napra-vil dosti teže, da se je hitro redil in da je bil za plemo sposoben. V bodoče mo-ramo tudi gledati, da zredimo prašiče,

ki so hitro zreli za zakol in ne pre-težki. Takozvane peršutarje, kateri mo-rajo biti boljši v kakovosti kot so bili do sedaj. Pod peršutarjem se danes razume slabo rejen prašiček, ki se smatra za manjvreden od ostalih tež-kih prašičev. Pravi peršutar pa je do-bro rejen prašiček v teži od 70 do 90 kilogramov teže, zlasti pa mora imeti tiste dele dobro razvite, ki dajo per-šute. Imamo že deloma vpeljana pas-mo, ki je zelo sposobna za to. To je ta-kozvano Majerjevo plemo, ki se je upeljalo po c. kr. kmetijski družbi in se redi v kamniškem okraju v nekate-rih krajih. Ta prašič je hitro dorastel in napravi prav kmalu težo 70 do 90 kilogramov. Rejo teh prašičev moramo gojiti, ako hočemo imeti blagor za iz-voz. Prašičev ne prodajamo lahko sam-o enkrat na leto, ampak dvakrat ali trikrat. Izberemo vedno isti čas, ko so cene za prašiče najvišje. Sedaj smo de-lali nasprotno, vedno se je prodajalo ta-krat, kadar je bila cena nizka.

Najvišje cene so od februarja do septembra vsakega leta. Kmetovalce ima tako tudi večkrat na leto dohodke. Na ta način se tudi več dobi iz prašiče-reje, kajti lepa reja prašiča od 80 kg žive teže višje mnogo več stane, kakor pa reja pod to težo. Zato je najbolj pri-pravna zgoraj navedena pasma, ki je hitro rastoča, ima zlahkno meso, naj-boljši za pečeniko in peršut, zato pa tu-di doseže najvišje cene. Pri nas je ved-no cena za pršutarje najnižja, to pa za-to, ker so to tudi najslabši prašiči. Pravi pršutarji dosežejo visoke cene, zato pa poskusimo z rejo teh, ker se-daj tako boljše kaže.

Mnogi tega ne bodo hoteli razume-ti, držali se bodo po svoje naprej. Ven-dar sedanji odnošaji kažejo, da imamo opraviti iz izvanrednimi razmerami in se je treba ravnati po tem, kar prine-se več dobička.

Spomladni je jako živahna kupčija za plemenske prasce. Ta kupčija bo le-tos kolikor toliko otežkočena, ker je mnogo gospodarjev pri vojaki in se je vsled tega zanemarila prašičereja. Da se temu nekoliko odpomore je pripravljena vnovčevalnica za živino v Ljubljani izvršiti nakup prascev proti mali odškodnini, kakor je to delal do sedaj. Opozorja pa se, da se kupčija prascev in tudi druge plemne živine izvršuje le proti takojšnemu plačilu.

Vnovčevalnica za živino v Ljublja-ni ima že sedaj na ponudbo, plemenske prasce, breje svinje, večje prašiče za pitanje, breje krave in plemenske bi-ke. Vsa naročila je naslavljalati na Vnovčevalnico za živino v Ljubljani.

RABA UMETNIH GNOJIL ZA POLJE IN TRAVNIK.

V zadnjih letih se je naše gospo-darstvo zelo naglo dvigalo. Na travni-kih je bilo še enkrat toliko košnje, ka-kor poprej. Vsled zadostne krme je bi-lo tudi vedno več živine in s tem tudi več kmetovih dohodkov. — Na njivah se je tudi vsako leto množil pridelek.

Isto polje je skoro še enkrat toliko ro-rilo, kakor poprej. — Za ta znatni na-predek se imamo vsaj deloma gotovo zahvaliti porabi umetnih gnojil. Na ti-soče vagonov je prišlo v deželo žlindre, fosfata in kalijeve soli. Tudi amonijak in čilski soliter sta se začela rabiti. Kmetje so tudi spoznali, kake zaklade imajo v gnojnici. Mnogo gospodarjev je že obžalovalo, da niso poprej poznali te zlate jame, ki se v par mesecih po-polnoma izplača. — Le porabi teh gno-jil se imamo zahvaliti, da se je naše kmetijstvo tudi ob vojski dobro izka-zalo in se za enkrat ni bati posebnega pomanjkanja. Mnogi so se prestrašili, ko so izvedeli, da letos ne bo mogoče žlindre dobiti. Žlindro so izdelovale nemške tovarne železa. Letos mnoge tovarne stoje, ker so bili delavci v vo-jake poklicani. Kolikor pa tovarne še delajo žlindro, jo porabijo samo za Nemčijo. Nemška vlada skrbi najprej za svoje ljudi. Če ne bodo imeli na Nemškem dosti gnojila za polje, ne bo zadosti pridelano, da bi se ljudje pre-živeli.

Večina naših gospodarjev si ni de-lala sivih las, ko niso mogli žlindre do-biti. Tolažili so se, da imajo še vedno superfosfat domačih tovarn na razpo-lago. — Saj smo v zadnjem času vedno bolj jasno spoznali, da superfosfat žlindro popolno nadomešča in je še precej boljši, kakor žlindra. Sam sem ga že več let posipal po travnikih z najboljšim uspehom. Obnesel se je ve-liko boljše, kakor v prejšnjih letih žlindra. Leta 1913. smo ga posuli že v pozni jeseni po travnikih. Menda je bil vsak, kdor ga je rabil popolno zadovo-ljen. Na polju se prilega prav vsem rastlinam. Naši kmetje so ga doslej največ za ajdo porabili. Po ajdi se je njiva, ki je bila s superfosfatom dobro posuta, naslednje leto vselej izkazala za sledeči pridelek. Po ajdi navadno pride rdeča detelja ali kaka prstina. Ker superfosfat deluje skozi več let, se je poznal v zemlji gotovo pri vseh na-slednjih pridelkih. Zlasti pesa, fižol, detelja, zelej in krompir so zanj zelo hvaležni.

Torej upanje na superfosfat nam je še vedno ostalo. Zdej je prav resna nevarnost da nam tudi superfosfata zmanjka. — Za izdelovanje superfos-fata je treba najprej takih kamnov, ki jih pri nas ni preveč. Te kamne se mo-ra zdrobiti in politi z žvepleno kislino. — Toda žveplen kislino ne morejo to-varne dobiti, ker se vsa porabi za izde-lavo streliva. Tudi druge surovine, ki se rabijo za izdelavo, se prav težko do-bijo.

Vsled teh težav so bile tovarne pri-siljene ceno fosfata povišati. Danes zahtevajo za vrečo 100 kg 8 K 62 vin. pri odjemu celega vagona. Ni gotovo, za ko-liko časa bo zaloga zadostovala. Kdo bo rekel: »Po tej ceni ga ne bom naročil, naj ga pa tovarna sama ima.« Prijatelj, le počasi! Če malo pomisliš, bodeš dru-gačnih misli. Skušnja uči, da se pride-lek po gnojenju s fosfatom skoro po-dvoji pri istem trudu. V sedanjih raz-

merah se kmetijstvo brez rabe umetnih gnojil več ne izplača. — Pomisli pa tudi, da so vsi poljski pridelki zdaj skoro še enkrat dražji. Povsod se bojijo lakote. Ali ni naša dolžnost, da z vsemi močmi delamo, da bi bil pridelek letošnjega leta tako obilen, da se nam ne bi bilo prav nič lakote bati? Zato so ravno sedaj umetna gnojila in še posebno fosfat neobhodno potrebna. — Največ dohodkov nam bo tudi letos dajala živnoreja. Ako ne rabimo fosfata, bo manj mrve, manj pese, krompirja, detelje in fižola. — Kdo bo potem zadosti živine redil? Torej bi s tako nedoprešljeno trmoglavostjo le sebe najbolj oškodovali. — Pametni gospodarji bodo torej ravno letos naročili veliko superfosfata, ker še nikdar ni bil bolj potreben. Naročite ga naglo, ker je res nevarnost, da ga zna tovarnam zmanjkati. Če ne bodo dobili žveplene kisline zadosti, morajo delovanje ustaviti.

Da se doseže popolni uspeh pri gnojenju, naj se fosfatu redno pridene nekaj kalijeve soli, ki ima v sebi isto gnojilno moč, kakor pepel, 100 kg 42 % kalijeve soli zaleže za 28 mernikov bukovskega pepela. — Naši gospodarji bi radi že večkrat naročili kalijevo sol, toda predraga jim je. Za celi vagon ni naročnikov, za posamezne vreče pa postane voznina iz Ljubljane, kjer se navadno naroči, predraga.

Da bi si kmetovalci lahko po primerni nizki ceni preskrbeli kalijevo sol, je pripravljena tovarna v Hrastniku prideljati nekaj kalijeve soli brez vsakega dobička. 42 % kalijeva sol se zaračuna za 100 kg 2 K 50 vin in 2 % popusta, torej stane v Hrastniku 2 K 45 vin. Naročilo bi se lahko takole: 10.000 kg superfosfata in 1000 ali 2000 kalijeve soli, ki gre potem z istim vagonom, torej je vožnja veliko cenejša, kakor pri naročilu nekaj vreč v Ljubljani. Za razvoj gospodarstva je to zelo važna pridobitev. — Superfosfat se posuje zdaj na travnike. Na njive pa le po brazdah. Mora se vselej zabraniti. Kalijeva sol se na travnike tudi sedaj posuje, na njive pa kake tri tedne pred oranjem.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katero jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄ % brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Listek

Rekrut.

Spisal Henrik Conseience.

(Dalje.)

Katarina se je stresla bolečine in zaplakala: »Zapustiti ga? Zapustiti njega, ki je nesrečen vse žive dni? O gospa, naj bo Vaše usmiljenje in Vaša dobrota tako velika, da ne rečete več takih besed, ki mi parajo srce kakor dvakrat nabrušen nož.«

Častnik je govoril nekaj francosko s svojo ženo. Rekel ji je, da je prišel ukaz od ministrstva, ki daje polkovniku oblast, da izpusti slepe vojake na neomejen dopust domov, da počakajo doma popolno oprostitev od vojaškega stanu. Ukaz stopi šele čez 14 dni v veljavo, vendar hoče on storiti vse potrebno, da doseže, da pojde nesrečni kmetičin prijatelj še danes v njeni družbi domov.

Zadovoljna mu je kimala gospa in ga bodrila in nagovarjala, da naj hiti. Katarina ni razumela besed, a dozdevalo se ji je, da nagovarja gospa svojega moža na nekaj, kar bo dobro za njo, in kimal je z glavo kakor da pritrjuje in ga prosi, da bi izvršil to človekoljubno početje. Častnik se je obrnil na njo z vprašanjem: »Ali bi bili veseli, če bi mogel Vaš tovariš danes z Vami domov.«

Nepopisni izraz radosti in strahu se je pokazal na Katarininem obrazu, njene široko odprte oči so strmele v častnikova usta, kakor da hočejo priklicati od tam še drugih besed, ki bi pojasnile, potrdile; naposled se je oddahnila globoko in izlila svoje razburjenje v besede:

»Veselila če se bi? Skoraj da se mi meša od veselja samo radi tega vprašanja. Gospod, gospod! Samo ne varajte mene reve s takim upom. Klečala bi pred Vami in Vam poljubovala noge.«

Častnik je segel hitro po svoji kapi, opasal si je sabljo in je odhitel z besedami:

»Pogum, dekle! Mogoče, da se mi posreči. Na vsak način pa bodele lahko govorili še pred svojim odhodom z Janom, to bo moja skrb.«

Katarina je jecljala nekaj nerazumnih besed zahvale, ki so sledile še častniku na dvorišče, potem je izlivala potoke svojega zahvaljevanja na gospo; dobra gospa pa ni počakala, da bi izlila Katarina vsa svoja čustva, ki so ji prekipevala iz duše, hitela je v kuhinjo in vrnila se je z deklo, ki je porinila pred Katarino mizico in naložila nanjo mesa, kruha in pive.

»Jej in pij, dekle,« je rekla gospa, »privoščimo ti od srca.«

»O, gospa, to vem dobro. Vas je sama dobrota. Ali s čim sem zaslužila toliko dobrot? Saj je, kot da bi bili moja

mati! Bog Vam povrni, ne vem drugega.«

»Gotovo nisi že dolgo ničesar jedla?« je vprašala gospa, ko je videla, kako vzdrušno se zalaga lačno dekle.

»Od davi, gospa, ob treh zjutraj sem založila malo kruha — tekla sem sedem ur — zdaj pa zahvaljujem Boga, ki Vas je ustvaril tako dobro.«

Dolgo je izkazovala Katarina tako svojo hvaležnost in dolgo jo je tolažila gospa s sladkimi besedami, kajti dolgo se je mudil častnik, ki ga ni bilo dve dni. Že je bila povedala Katarina svojo povest svojega življenja. Govorila je s toplo ljubeznjivo o svojem ljubem kraju, kjer sta čista duša in telo prebivalcev, kakor je čist zrak peščene široke ravni, kjer je prešinjeno vsako čustvo duha priprostosti in poštenja, kakor večno cvetoča ravan, ki se izkoplje vsako jutro v balzamičnem vonju.

Gospe se je silno prikupilo priprosto dekle, ki je kazalo tako bogato srce in brihtno glavo, večkrat so se ji orosile oči med pripovedovanjem. Ko sta se tako pogovarjali o mirnem življenju na kmetih, se je vrnil častnik in se podal potem z narednikom na oddelek za slepe. Ko sta se pomudila nekaj časa v sobi pri slepih, je prišel po stopnicah na hodnik, sledil mu je Jan s culico na rami in s palico v roki. narednik ga je spremil do vrat častnikovega stanovanja, tam je prijel častnik Jana za roko, odprl je vrata in rekel:

»Tu notri je Katarina, ki Vas pričakuje.«

Jan je potegnil papir iz žepa, zavihljal ga je visoko in zavriskal: »Katarina, ljuba Katarina! Jaz smem s teboj domov, tu je moje poslovilno pismo, meni ni treba več biti pri vojaki.«

Res je tako, je pritrtil častnik, ko je videl, da se ne upa Katarina verjeti te novice. Jan je stopil razširjenih rok v sobo, toda Katarina mu ni hitela naproti. Presenečeno dekle je zdrsnilo raz stol, drsnilo se je po kolenih do svoje dobrotnice, ki je sedela na zofi. Dvigljenih rok in jokaje ji je gledala v oči in klicala:

»O gospa, če Vi ne pridete v nebesa, kdo drugi naj pride? Ne morem govoriti, srce mi poka — umrjem veselja ... Bog povrni! Bog povrni!«

Glava se ji je povesila na gospejino naročje, molče ji je objela kolena. Nakrat se je prebudila iz svoje globoke ginjenosti, skočila je na noge in stekla je z glasnim krikom veselja v Janovo naročje.

Ko sta izlila svoje veselje in svojo hvaležnost, sta zapustila Jan in Katarina bolnišnico, spremljana od najboljših želja svojih dobrotnikov.

Cvetoče kmečko dekle, ki vodi slepega vojaka po Venlooških ulicah. Čuden pogled. Meščani, ki so ju srečevali, so se ustavljali, ne toliko zaradi slepega vojaka s senčnikom na očeh in s culico na rami, ki je šel poleg deklice, kolikor radi nerazumnega izraza ponosa in veselja, ki je dal Katarini posebno lepoto in plemenitost.

Srečna duša Katarina je bila tako vesela in tako ponosna na uspeh svojega potovanja, da je hodila poleg Jana z visoko glavo, ne da bi povsila oči pred radovednimi pogledi meščanov.

Mudilo se ji je, da bi prišla iz mesta, zato je priganjala slepega, da pospeši svoj korak. Nenavadna zmaga jo je presenetila in prevzela — še ni mogla verjeti prav na svojo srečo, preletaval jo je še strah, da bi ne prišli še za njo in da ne bi odvedli reveža Jana zopet v ono temno temnico.

Prispela stta vendar do mestnih vrat, tam je zagledala v dalji polje, preko katerega je šla pot do njune vasi. Šele tedaj se je iztegnila iz njenih prs vzklík veselja. Hvaležno je pogledala navzgor, prekrizala se je in rekla v sladkem veselju: Zdaj pa le pojdiva, Jan, zdaj sva prosta!

V.

Zvesta ljubezen.

Senca dreves se je podaljšala proti hodu, vendar se je še čutila vročina letnega dne, čez travnike in polja je dehtel prozorni topli duh poletja, ni pihljala sapica, ptičke so se sedele težko sopeč med negibnim listjem. Umolknil je vsak glas v naravi, kamor je segalo ono, ni bilo videti ne človeka, ne žival, bilo je, kakor da je zaspala trudna zemlja.

Ob robu samotne poti je ležal mlad vojak, glavo na svoji culici, golih nog. Pokrivala so ga sence mladih hrastovih vej, poleg njega v travi je ležala njegova obutev, zraven je sedela mlada deklica in je upirala v spečega svoj skrben pogled; z brezovo vejico pa je odganjala mušice in komarje od njegovega obraza in nog.

Vojak je ležal na drhteči postelji cvetoče matrne dušice, nad glavo so mu kimali modri zvonci grmovske zvončice, pri nogah so se odpirali prepleti višnjevi rokavci Matere božje.

Vojak je moral že precej dolgo počivati, kajti deklica, njegova varuhinja, se je jela ozirati nekam nemirno po solncu, kot bi hotela izračunati po njegovem teku, koliko bo še dneva, mogoče tudi, da jo je skrbelo kaj drugega.

Solnce je krenilo okrog gozdčka in njegovi žarni žarki so se približali spečemu vojaku; z žaljo je zapazila zvesta varuhinja to, njena zadrega je rastla, vstala je in gledala naokrog. Hotela je pripogniti in zvezati veje hrastiča, da bi varovale počitek mladega vojaka, a li ta polzkus se ni izkazal, kajti solnce je že pristajalo na pot. Tiho se je splazila v grmovje, odrezala je dve enako dolgi veji, postavila se je pred vojaka in gledala v solnce, kakor da preračunjuje razdalje, potem je vtičnila palice v zemljo in je razgrnila svoj pripas, da je naredila tako širok senčnik, ki je branil spečega pred solncem; nato se je vsedla, zadovoljna z uspehom svojega dela, k njemu in branila ga je skrbno muh in komarjev. Večkrat se je nagnila nadenj, kakor da posluša njegovo dihanje, kakor da hoče prešteti udarce njegovega srca, mu pogledati v oči pokrite z zelenim senčnikom.

Vojak se je zganil, tipal je s strahom po travi in okrog sebe po zraku, raztegnil je roki in klical boječe:

»Katarina, Katarina, kje si?«

Prijela ga je za roko, pomirjevala ga s sladkim glasom:

»Tu sem, Jan, tu. Umiri se. Treseš se, zakaj?«

»O!« se je oddahnil slepi ob njenem glasu in se dvignil toliko, da je gledal sedeč v Katarino, »sanjal sem, da si me zapustila in nisem vedel kam ne kaj. Moj Bog, kako grozne sanje; kar mirzel pot me obliva.«

»Kake misli imaš,« se je jezila ljubeznjivo Katarina, »pa še bolje je, da si sanjal kaj takega, ker sanje pomenijo vedno samo nasprotno. To je gotovo znamenje, Jan, da te ne zapustim nikdar nikoli.«

»Duša moja, Katarina, Bog v nebesih te bo obdaroval,« je stisnil slepi ginjeno njeno roko; ona se je nasmehnila, odtegnila mu je roko in je razvezala culico in vzela iz zavijka kos kruha in kos mesa, kruh je razrezala na rezine, nanje je dela koščke mesa in položila je vse na dehtečo mizo matrne dušice, pri tem je vpraševala ljubeznjivo:

»Kako ti je, Jan, duša moja? Te je okreplil spanec? Si se odpočil?«

»Zlata Katarina, nisem več truden, ali ne vem, kaj je to, tako sem žalosten od teh sanj!«

»To preide, to je samo od trdega ležanja na tleh. Glej, pogrnila sem že mizo, mala južina je, hočeš jesti?«

»Da, lačen sem.«

Deklica je segla po kosih in dajala mu jih je v roko, a ko je jedel, je opazovala pozorno njegov obraz, videla je na njem poseben izraz žalosti in razburjenja. Bila je še vedno mnenja, da je ležanje na trdih tleh vzrok te žalosti, zato ni poizkusila ničesar, da bi ga razveselila. Ko mu je izročila zadnji kos kruha, ga je obula, on je segel po culici, ona pa mu jo je vzela urno iz rok. Jan je branil:

»Ne, Katarina, pusti meni, da nesem, ti se utrdiš preveč, pa tudi ne spodobiš se, da potuje deklica z vojaško culico na hrbtu, saj mora biti tako že dovolj čudno videti, kako potuje preko polja deklica s slepim vojakom; kaj neki si morajo misliti ljudje?«

»Kaj so nam mar ljudje, Jan! Ti ki ne vidiš, se utrdiš tisočkrat bolj od mene, saj stopiš napak pri vsakem koraku. In kaj je meni ta mala culica?«

Oprtila se je in peljala je vojaka sred ceste, dala mu je konec palice v roko, ona je prišla za roč, roko je držala na hrbtu, da bi mogel slediti siromak slepec njenim korakom. Ko se je že spustila v korak, je rekla:

»Ako grem prehitro, mi moraš povedati ljubi Jan. Zdaj se hočeva kaj pogovoriti, to nama okrajša pot.«

Ker ni dobila odgovora, se je obrnila še vedno v hoji nazaj in opomnila:

»Jan, ne povešaj tako glave, to škoduje pljučam.«

(Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

CXXV.

Fismo.

Anton Zalokar, posestnik iz Šmarjete, je pisal s severnega bojišča dne 2. januarja svojim domačim takole:

Pisat čem zdaj Vam domu — Materi in očetu svojemu — Povedat, kako se zdaj men godi — Ko so Rusi tako hudi.

Jaz tukaj čakam vsaki dan — Kdaj bom v zemljo zakopan — Ne vem kolik časa bom na svet — ker mi Rus hoče življenje vzeti.

Al prosim vedno jaz Boga — Marijo in svetega Jožefa — Naj bodo vedno mi na stran — Da pridem zdrav v svoj stan.

Pozdravljam tudi svoje jaz sestre — in brata dva, če še žive — Naj Vam vsem srečno leto bo — Da zdravi se še vidimo.

Pozdrav očetu, materi dam — Saj vedno jaz Vas rad imam — Jaz sem tukaj zapuščen — Če videl Vas bom kdaj, to ne vem.

Prosil bi Vas nekaj rad — Če bi mi hotli kaj poslat. — Če dali bi mi en par kron — Saj molil za Vas vedno bom.

Tukaj v Galiciji je slabo — Včas sem lačen prav hudo — Spominjam domačih se ljudi — Kako se dobro jim doma godi.

Poprej je bilo tukaj bolj — Bilo krompirja še dost na polj — Al zdaj prav revno tukaj je — Civil ljudje tud stradajo.

Kadar pridem jaz domu — Povedal Vam bom, kaj je hudo — Zato Vas prosim lepo zdaj — Ljubi oče, dajte mi kaj.

Mamec, vem, da me imate rad — Pa Vi mi nimate kaj poslat — Ker niste nikol nič denarja imel — Zdaj vem, da niste obogatel.

Prosim pa svoje sestre — Če imajo iz mesa srce — Mi lahko kakšno krono da — Če je katera kaj usmiljena.

Hvaležen jim bom vse dni — Dokler mi po žilah teče kri — Žena mi je tud poslala — Čeprav je reva težko dala — Ker ima velik dolga — Svojega in mojega.

Prosil bom svetega Antona — Če mi date kakšno krono — Da bi se živina Vam redila — Da bi se kronca povrnila.

Oče, lahko daste tud cekin — Saj sem vendar jaz Vaš sin — Ne pustite me iz misli zdaj — Ko je življenje prav pri kraj.

Za Vas molim vsaki dan — Še boli bom, če mi boste kaj poslali — Vas ne bom pozabil vse žive dni — Kar Vas prosim, če se to zgodi.

Dočakali ste visoka leta — Da se težko dobi tak starga kmeta — Jaz prosim zdaj za Vas Boga — Naj mnogo še Vam let doda.

Rad že prišel bi domu — Saj je že dolgo, kar vzel sem od Vas slovo — Skoraj bi pozabil že bil — Da sem kdaj na Kranjskem bil.

Bog daj, da bi kmal — To hudo

vojno dokončal — Da bi podal Vam vsem roko — Da svojo videl bi ženo. Al menda bo pred hčerka za možit — Kot men bo mogoče domov prit — Rad bi videl dete malo — Vsi pravte, kako je zalo.

Naj varje Bog mi jo naprej — Ko bil sem tukaj, še dozda — Se huđega mi nič pripetil — Me Bog je prav dobro varval bil.

Vse svetnike prosim zdaj — Da bil bi srečen kaj — Da bi skupaj še enkrat vince pil — In se drug družga veselil.

Jaz pišem Vam za nov let — Da se morate vsi radi imet — Naj zgine med Vami vsak prepir — Želim Vam vsem najlepši mir.

Zdaj h koncu Vas pozdravljam še — V novem letu želim Vam dobro vse — Pa prosite tuđ Vi Boga — Da z bratom se vrneva oba.

Vem, da Vam bo tud hudo — Če bom tu počival pod zemljo — Zdaj kličem Vam: Jezus in Marija — Oče, mamca, sestre — Adija!

CXXVI.

Božični večer slovenskega vojaka v Karpatih.

Tomaž Grom s Stare Vrhlike, je pisal svojemu prijatelju sledeče pismo: —

Dragi prijatelj! Predno Ti nadalje pišem, voščim Tebi in celi Tvoji družini srečno in veselo novo leto! Daj Bog Vam in vsem nam ter vsakemu posebej, kar najbolj želi! Naj v novem letu umolknejo topovi in bojni šum; oglase naj se od izhoda do zahoda vojne fanfare ter naznanijo narodom ljubljani, tako težko pričakovani mir! Bog daj, da se v novem letu zdravi in srečni snidemo na lepislovenski zemlji, v ljubljani domači vasi!

Z menoj je vse po navadi. Božični prazniki pa so bili precej drugačni kakor druga leta. Naj Ti opišem moj sveti večer in božične praznike v Karpatih.

Sveti večer je. Naša kolona stoji v več vrstah tik male, napol požgane vasi. Ob precej velikem potoku so postavljene druge kolone. Jaz imam službo. Tesno zaviti v plašč, z nabito puško korakam polagoma ob vrstah topov in voz. V sredini kolone pa pripravljajo božično drevesce. V glavi se mi pode različne misli. Spomnim se, kako lepo je bilo pred dvema leti na nocojšnji večer pri bratih Orlih. Božično drevesce, govori, deklamacije, petje in prijazni pogovori, dokler ni zapel sveto-nočni zvon. Takrat smo se razšli, voščoč si veselo božične praznike.

In leto pozneje! Zopet božični večer in božično drevesce. To pa doma. V sobi sedimo kroginkrog: jaz, žena, otroci, oče, mati, brat, teta — sploh same najdražje in najljubše mi osebe. In tisto sveto-nočno veselje, ki je vsakemu sijalo iz obraza! Tista domača radost, ki je najlepša o Božiču!

In danes je zopet sveti večer. Jaz pa tukaj daleč od svojega doma, od svojih ljubljenih. Nekaj me začne ti-

ščati v prsih in dušiti v grlu. Naslonim se na top, in solze mi zdrsejo iz oči po neobritelem obrazu na topovo cev. Kaj solze? Solze so za otroke in ženske, ne za moža, vojaka! Božja volja je, da si tukaj! Tedaj se mi oglasi v duši kakor odmev, da Bog hoče, da me domovina kliče daleč semkaj na sever, da jo varujem, da ji služim, da ji posvetim vse svoje moči, imetje. Če Bog hoče in domovina zahteva: — tudi življenje in svojo srčno kri. Da, Bog hoče, si mislim. Tesneje se zavijem in polagoma korakom semintja. Takoj nato nastopi druga straža, jaz pa grem k ognju, si pogrejem nekoliko čaja in premle ude. Potem odidem v sredino tabora, kjer je že prižgano božično drevesce. Vsi nižji častniki in moštvo so tam zbrani. Precej nato pride nadporočnik. Vsi mu voščimo vesele božične praznike. Nato smo Slovenci zapeli »Sveta noč, blažena noč«. Nadporočnik je imel kratek govor, po govoru pa smo zapeli cesarsko pesem. Dobili smo vino, čaj, rum in razvilo se je kmalu živahno življenje po taboru. Ko pa smo bili najboljše volje, pride povelje za odhod. Takoj vse pospravimo, in ko mine četrta ure, se kolona že pomika po razorani blatni cesti čez hribe in doline. Celo noč smo vozili in porivali topove in voze, šele jutraj, ko se je dan delal, smo prišli vsi blatni in mokri na določeno nam mesto. Na Štefanov dan je bilo ravno tako, v nedeljo in ponedeljek tudi. Medtem je vedno dež rosil in sneg vmes.

Tako vidiš, dragi prijatelj, je bil moj sveti večer in božični prazniki v Karpatih. Če boš utegnil, odpiši kaj. Moji ženi pa povej, da zavitka še nisem prejel. Mislim pa, da ga v kratkem dobim, ker zaradi velikih pošiljatev ne moremo vsi kaj. Za Božič smo že vsak nekaj dobili.

Mnogo srčnih pozdravov Vam pošilja Tomaž Grom.

Za naše gospodinje.

Zelenjava bo letošnje pomlad in poletje bolj potrebna kakor druga leta, mesa ne bo, žita ne bo, postali bomo po sili vegetarijanci. Gospodinja mora skrbeti, da bo imela prav zgodaj kar je pomladne povrtine, kupilo se bo vse in prišlo bo prav doma. Kdor ima košček vrta naj goji letos namesto cvetja zelenjavo.

Perutnina bo tudi bolj kot kdaj šla v denar. Kolikor mogoče zgodaj naj se preskrbi gospodinja s piščeti, kajti govedina in teletina bo pošla.

Kunci ali domači zajci se goje pri nas premalo. V letošnjem pomanjkanju mesa bi prišli zelo prav. Na Francoskem in Nemškem cenijo kunčvo meso bolj kot pri nas. Kunčvo meso se ne razlikuje od kurjega in marsikdo ga je v gostilni meneč, da je kuretkino. Kuncce redi lahko vsak kmečki posestnik brez posebnega dela in skrbi, tudi po mestih ni treba posebno velikega prostora in stroškov za nje.

Vprašanja in odgovori.

F. B. P. Pri poizvedovalnem uradu na Dunaju. Naslov je na dopsinici, katero dobite lahko pri vsakem poštnem uradu.

F. Č. Mors v Prusiji. Pri poizvedovalnem uradu (Auskunfts-bureau) na Dunaju, I., Jasomirgottstrasse 6.

T. S. V. Priporočamo Vam, da napravite vprašanje (kot oglas) v »Slovenec«.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Dopisnikom. Da pridejo dopisi pravočasno v list, prosimo, da se nam pošiljajo tako, da jih dobimo najkasneje v ponedeljek vsakega tedna v roke.

Mat. Lunder. Ker želite, navedemo polno ime. Takih dopisov, ker so preosebni, ne moremo priobčiti. Motite se, ako pravite, da naj se kriči in upate od tega boljšega. Ne kričanje, temveč premišljeno delo nekaj zaleže.

Zaliloški. Pride prihodnjič. Prosimo, pošljite še kaj.

St. V. na V. Kritik o igrah naš list ne more prinašati, posebno še v tem času ne.

Svojo življensko moč

ne smemo lahkomisljano zapravljati, če hočemo doseči visoko starost pri dobrem zdravju. Zapravljanje življenske sile pa je, če se ure in dneve pustimo mučiti od prsnih bolečin, influence, kratke sape, bodeña in drugih posledic prehlajenja, mesto da bi takoj vporabili Fellerjev razkrajajoči in bol lajšajoči fluid iz rastlinskih esenc z zn. »Elza-Fluid«. Pri težkem in kratkem dihanju, kakor pokašljevanju takoj pomaga. Cenj. bralci naj imajo to zdravilo vedno pri roki, kar je zelo lahko, ker se naroči 12 steklenic prosto poštne za 6 kron pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elza trg št. 16 (Hrvatska), istotako Fellerjeve odvajajoče »kroglice« (6 škatlic 4 krone 40 vin.) poštne prosto.

— mao —

Tedenska pratika.

22. januarja.

1. **Sv. Vincencij**, najimenitnejši med španskimi mučenci, dijakon v Saragosi, zraven sv. Stefana in sv. Lovrenca najbolj češčen v katoliški cerkvi. Njegov škof Valerij ni bil zgovoren v besedi, zato je namesto njega prav pogosto pridigoval njegov dijakon Vincencij. Ob času cesarja Dioklecijana je bil trpinčen, trinogi so ga izlečili vselej samo zato, da ga znovič trpinčijo, naposled je vsled trpljenja umrl leta 304.

2. **Sv. Anastazij**, muč., učeni Perzijan, ki je veliko potoval oznanjajoč sv. vero. Ob času kralja Khorua je umrl mučeniške smrti l. 628. **Seince** v. 7. u. 43 m. — z. 4. uri 40 m. **Luna** v. 10. u. 17 m. — z. — u. — m.

23. januarja.

1. **Zaroka Marije Devico**.
2. **Sv. Rajmund iz Penaforta** (1175—1275), je bil najpoprej učitelj prava v Bononiji. Pozneje je stopil v dominikanski samostan in deloval za spreobrnjenje Mavrov (Turkov) in španskih judov. Pomagal je tudi ustanoviti Marijino družbo z namenom, reševati krščanske sužnje. Papež Gregorij IX. ga je poklical v Rim in mu je izročil ureditev ali kodifikacijo cerkvenih dekretov, po katerih se je potem predavalo na vseučiliščih. Umrl je star 100 let.

3. **Sv. Ildefons**, škof v Toledu.

4. **Sv. Oroncij**.

5. **Sv. Emerencija**, prijateljica sv. Neže, rimske device in mučnice. Razdražena družal jo je leta 304. ubila na grobu sv. Neže.

6. **Sv. Marjeta Ravenska**.

7. Sv. Irena, vdova po sv. mučencu Haskalu (Kastalu) v Rimu.

Solnce v. 7. u. 42 m. — z. 4. u. 42.

Luna v. 10. u. 34 m. — z. — u. 48 m.

24. januarja.

1. Sv. Timotej, škof, rodom iz Listre v Mali Aziji, je bil neutrujen spremljevalec in pomočnik sv. ap. Pavla, ki ga je naposled ustanovil škofom v Efezu. Dve pismi v zadevi škofovskih dolžnosti, ki mu ju je pisal sveti Pavel, spadajo v sv. pismo N. Z. Timotej je bil izučen v znanostih in grških vedah. Po cerkvenem izročilu je bil leta 97. po Kr. kamnan.

2. Sv. Artemij, škof.

3. Sv. Felician.

4. Sveta Babila, mučenica.

5. Sveta Evzebijsa.

Solnce v. 7. u. 41 m. — z. 4. u. 43 m.

Luna v. 10. u. 55 m. — z. 1. u. 56 m.

25. januarja.

1. Izpreobrnitev sv. Pavla ap. Pavel je bil rodom iz Tarza v Mali Aziji iz judovske rodbine in se je izvežbal v tapetarstvu. V Jeruzalemu se je izšolal v Gamalietovi šoli in je bil pristaš judovskih prenapetosti v narodnem in verskem oziru. Kristijane je povsod ovajal in naposled se je namenil, da poide tudi v Sirijo, da ondanšnje kristijane pripelje zvezane v Jeruzalem. Pred Damaškom se mu je prikazal Zveličar, Savel (tako se je dozdaj imenoval) se je izpreobrnil, v malo dneh je bil krščen in postal najdelavnejši in najgorečnejši apostol Kristusov. Njegovo izpreobrnjenje se je zgodilo okoli leta 36. p. Kr.

2. Sveta Maksim in Juventin sta služila kot vojaška častnika ob času cesarja Julija Otpadnika leta 363. sta bila mučena.

3. Sv. Projekt, škof na Francoskem.

4. Sv. Apolon, opat v Egiptu.

5. Sv. Anand.

6. Sv. Cir.

Solnce v. 7. u. 44 m. — z. 4. u. 45 m.

Luna v. 11. u. 22 m. — z. 3. u. 44.

26. januarja.

1. Sv. Polikarp, škof in muč., je bil rojen v Smirni, znan s sv. apostolom in evang. Janezom, ki ga je tudi ustanovil škofom v njegovem rojstnem kraju. To službo je vestno izvrševal 70 let ter užival velik ugled med vzhodnimi kristijani kot živa priča apostolskih tradicij. Ob preganjanju za časa cesarja Marka Avrelija je bil živ zažgan v cirkusu leta 106., star 80 let. Iz njegovih spisov se je ohrnilo pismo do Filipenskih v Makedoniji, ki obravnava »Dolžnosti raznih stanov«.

2. Sv. Pavla, rimska vdova učenka in obžudovalka sv. Jeronima. V Palestini je ustanovila več samostanov. Umrla leta 404.

Solnce v. 7. u. 39 m. — z. 4. u. 46 m.

Luna v. 11. u. 57 m. — z. 4. u. 11 m.

27. januarja.

1. Sv. Janez Zlatoust, nadškof in cerkveni učenik, je bil rojen leta 344. v Antiohiji. Njegov oče, visok vojaški dostojanstvenik, ga je pustil skrbno vzgajati v govorništvu in pravnstvu. Sv. Janez je postal duhovnik, bil prijatelj sv. Bazilija in nadškof v Carigradu. S svojim ognjevitimi pridigami je izboljševal mravnost zlasti med duhovništvom, skrbel za bolnike in reveže, proučeval sv. Pismo in spisal toli učene knjige, da se šteje med štiri grške učnike. Posebno zaslugo si je dobil s tem, da

je spisal mašne molitve in obrede, katere še dozdaj rabijo zedinjeni Grki in vzhodni Slovani. On si je tudi prizadeval za to, da se vsak narod v veri vzgojuje v materinskem jeziku. Zoper arijanske znoute je zagovarjal ortodoksno vero. Aleksandrijski patrijarh Teofil ga je črtil in večkrat ovađil, tudi cesarica Evdoksija ga je sovražila zavoljo njegove odkritosrčnosti in ko je šel v pregnanstvo na Kavkaz, je potoma umrl leta 407.

2. Sv. Vilahijan, papež.

Solnce v. 7. u. 38 m. — z. 4. u. 48 m.

Luna v. 12. u. 43 m. — z. 5. u. 12 m.

28. januarja.

1. Sv. Julijan, škof.

2. Sv. Ciril, aleksandrijski oče, proti Nestorijevi zmoti je pogumno zagovarjal pravo vero. Zavoljo nebrojnih njegovih spisov ga cerkev časti kot imenitnega cerkvenega učnjaka. Umrl leta 444.

3. Karol Veliki, frankovski kralj, je češčen kot »blaženi« v nekaterih škofijah ob Reni. Ceravno je bil njegov sedež v Cahah, kjer je tudi leta 814. umrl, ne more se pravzaprav imenovati Nemeč, ker je bil vladar večina nad sedanjo francosko deželo in tudi romansko-francoskemu življu je bil bolj naklonjen.

4. Sv. Efrem, kijevski metropolit, umrl leta 1077.

5. Sv. Valerijan.

6. Sveja Marijeta, dev., princezinja in nuna, hči ogrskega kralja Bele IV. Umrla 1271.

7. Sveta Gentila.

Solnce v. 7. u. 37 m. — z. 4. u. 50 m.

Luna v. 1. u. 42 m. — z. 6. u. 44 m.

Dobre knjige.

Napoved dohodnine, katere je do konec januarja predložiti davčni oblasti olajša knjiga »Dohodnina«. Določbe o dohodninskem davku po zakonu o osebnih davkih in osebnodavčni noveli. Sestavil Valentin Zena, c. kr. finančni tajnik na Dunaju. Cena 1 K 60 vin. vez. 2 K 20 vin. Za pravilno napoved je ta knjiga nujno potrebna, ker podaja jasno in poljudno navodilo, kaj je treba napovedati in katere postavne odbitke lahko uveljaviš. Vzorci, ki so prirejeni

za različne slučaje in stanove, ti pojasnjujejo vsak dvom in je napoved na podlagi te knjige prav lahka. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Zemljevid Gorenjske. Cena 80 vin. nalepljen na platno in zlojživ v žepno obliko 2 K 80 vin., napet na platno s palicami 3 K 20 vin. Zemljevid je sestavljen z vso skrbjo, natančnostjo in vestnostjo, označena je v njem vsaka tudi najmanjša vasica. Širok je 1 m visok pa 60 cm in bo služil za domačo rabo kot stenski zemljevid, pa tudi zložen v žepno obliko za potnika. Prva prednost tega zemljevida pa je jasnost, na podlagi tega zemljevida se bo spoznal vsakdo tudi iz priprostih slojev. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Naročnike »Svetovne vojske« opozarjamo, da je s šestim sešitkom, katerega smo te dni razposlali, potekla naročnina za prvo četrtletje in jih prosimo, da nam takoj pošljejo naročnino 3 K za drugo četrtletje, ker bi morali sicer ustaviti pošiljanje. Drugo četrtletje, ki bo prinašalo poročila iz srede bojnega meteža, se bo čitalo še z mnogo večjim zanimanjem, posebno ker se je posrečilo uredništvu dobiti zveze z mnogimi bojevniki. Enemu sešitku drugega četrtletja bo priložen tudi zemljevid, ki bo nudil še mnogo več, kakor se je prvotno poročalo. Ker bi morala pa vsled zemljevida dva sešitka »Svetovne vojske« odpasti, smo se na željo naročnikov odločili zemljevid naročnikom po znižani ceni posebej zaračunati. Za naročnike »Svetovne vojske« bo veljal zemljevid samo 1 K. Sam zase kupljen bo pa veljal zemljevid 3 K. Naročnikom »Svetovne vojske« bomo z zemljevidom poslali poseben račun in položnice za 1 K. Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani

Ima svoje prostore v hiši »Zadružne zveze«, Dunajska cesta 38 nasproti »Bavarskemu dvoru« v bližini »Itrica

sprejema in obresinja
hranilne vloge po

4 1 0
2 0

Rentni davek plačuje iz svojega. Vložne knjižice dragih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar ter se obrestovanje ne prekine.

Oskrbli sama devinkulacije in vinkulacije. Zunanji vlagatelj so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice. Za varnost naloženega denarja jamči 21 kmečkih občin z vsem svojim premoženjem in z vso davčno močjo. Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varen zavod, v katerega nalaga tudi c. kr. sodišče denar mladoletnih.

Hranilnica kmečkih občin je regulativna hranilnica in je nje poslovanje pod nadzorstvom cesarskega komisarija kot zastopnika c. kr. deželne vlade v Ljubljani. Daje posojila na zemljišča, občinam in korporacijam na amortizacijo na vsak poljuben način, daje na menice in vrednostne papirje.

472

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.
Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju, lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašljem, kašljem bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olahča naduho.
4. Skrofučni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Preklic.

149

Podpisana Katarina Bizilj, mesarica v Ljubljani, Hradskega vas hšt. 27, sem zapeljana po brezvestnih zlobnežih razširjala grda obrekovanja o „Ljudski posojilnici“, dr. Šustersiču in dr. Lampetu.

Na moje ponovne prošnje so mi ravno navedeni — in sicer samo radi mojih šesterih otročičev — odpustili in me tako obvarovali pred zaporno kaznijo. Podpisana se jim v svojem in v imenu svojih nedolžnih otročičev za ta čin usmiljenosti iz srca najtopleje zahvaljujem in slovesno obljubujem, da bom v prihodnosti previdnejša in ne bom nikdar več poslušala brezvestnih obrekovalcev.

V Ljubljani, dne 16. januarja 1915.

Katarina Bizilj.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 13. jan. 87. 12. 54. 4. 3.

Dunaj, 16. jan. 81. 85. 59. 82. 7.

SKRIVALNICA.

Kje je lovec?

Pozor, dame!

108

Priljubljene ostanke brez povišanja cene

parhenti, flanele, cefiri, platno, kanafasi, gradl : 45 m za K 22- 45 m zelo finih za K 30- 1 duc. obrisalk sivih 50/110 cm K 7- 1 duc. obrisalk belih 50/110 cm K 8- 1 duc. damast. obrisalk belih 50/110 cm K 10-50

razpošilja po povzetju dobro znana tkalnica

Josip Zelony, Češka Černa pri Hachu (Češko). Ustanovljeno leta 1878.

Poceni in dobro!

Vi oblečete celo družino, ako naročite izključno od domačih tkalcev 3128 3

ostanke

vseh vrst blaga, kateri so zajamčeno pralni in brez napak, in sicer:

Blago za obleke, parhenti, difeni, flanele, oksfordi, moderni cefiri za srajce in bluze, kanafasi za prevleke, kriseti za krila, bela tkalina pripravna za opreme in porlo, robci, brisače, medrotisk za obleke in predpasnike itd.

Razpošiljanje po lastni ceni in povzetju 1 zavoje vsebuje 30—40 metrov za 13 K 50 vin.

Pri naročilih 2 zavojev poštne prosto.

Anton Maršik, Olešnice

pri Novem Mestu na Metulji (Češko.)

Ostanki so dolgi od 3—15 metrov.

Iveri.

Včasih nam kak človek pomaga iz ene zadrege v drugo.

Če kdo pravi, da noče o kom nič vedeti, kaže, da o njem že preveč vé.

Kdor če obogateti, mora imeti malo vesti, pa veliko pridnosti.

Polni jarmeniki za žage in vseh vrst stroji za obdelovanje lesa najnovejše izborne konstrukcije in izborne izvršitve. Vsi stroji za mizarje, kolarje, sodarje in tesarje.

Tovarna za stroje G. Tönnies, Ljubljana S Dunajska cesta 35. — Ustanovlj. 1847.

Turbine za vse vodne razmere. — Precizij. regulatorji. Najboljši priložila tu in inozemskih obrotov. Točnno v delo: Turbinska naprava za L. Kranj, dežel. elektrarne: 2 turbini po 1000 konj. sil.

Le nikake bojazni

pred azijsko kolerom, ker se lahko te kuge zanesljivo obvarujete, ako si uredite način življenja. Držite želedec v rodu in imejte skrb za največjo snago. Umijte si večkrat na dan obraz in roke in vlijte v vodo vedno nekoliko razkuževalnega sredstva **LYSOFORM**. Kakor so pokazali poskusi v slovi-tem tšritswaldskem zavodu tajnega svetnika profesor Loetflerja, uniči 2% na raztopljina Lysoforma tekem eno minute zaplojene bacile Chole-riera vibrio.

Lysoform naj bi bil povsod v rabli

Cena izvirnim steklenicam je K — 80, 1.60, 2.80 in 4.80, ki so naprodaj v vsaki lekarni in v drožerijah. — Na zahtev pošljemo vsakomur za-astonj in poštne prosto jako zanimivo razpravo kralj. svetnika dr. Aladarja Kovácsa, ravnatelja rešev. družbe, z naslovom: „Kako se ubranimo kolere.“ — Vojnim trdkam pošljemo več izvodov.

Dr. Keleti & Muranyi kem. tovarne, Bpest.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, polske orožje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pri- delke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in drugo kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1913 K 673.350.17, so poskočile koncem l. 1913 na K 735.147.17.

Tedaj, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasel zaklad.

Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenstvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za pošl-

5 %

ljanje denarja na razpolago brez- plačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Malan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v p. v Ljubljani; Dr. Ferdo Čekal, stolni kanonik v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Grušen, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, od- vetnik v Ljubljani; dr. Aloš Ušeničnik, prof. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Krlič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Lju- bljani; Ivan Blakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. official v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. kr. rač. revisent in posrčnik v Ljubljani.

Herbabny-jev podfosforato-kisl Apneno-železni sirup

Ta je že 44 let uveden, zdravniško preiskovan in priporočen prsti sirup. Odstranjuje sluz, raztopi kašelj in vzbuja slast. Pospekuje prebavo in reditev in je izborno sredstvo za tvoritev krvi in kosti, posebno pri slabotnih otrocih. Cena steklenice K 2-30, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Na III. mednarodni farmaceutski razstavi odlikovano z veliko zlato svetinjo.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljalnica: **Dr. Hellmannova lekarna „Zur Barmherzigkeit“** (Herbabny-jev naslednik). Dunaj VII./1., Habsburgerstrasse 73-75. V zalogi je še pri vsi lekarnarji v Ljubljani, Bellaku, Celju, Celovcu, Crnemlju, Novem mestu, Beki, Sovodnju, St. Vidu, Trbižu, Trstu, Velikovecu in Volperku.

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

Herbabny-jeva aromatična esenca

že 47 let preizkušena, lajša bolečine in krepi mišice. Lajša in odpravlja bolečno stanje v členkih in mišicah kakor tudi nervozne bolečine. Nadalje je preizkušena kot zdravilo. Lajša in okrepijoče sredstvo pri velikih naparh. Cena steklenice K 2-30, po pošti 40 vinarjev več za zavitek. Razpošilja se vsak dan.

Toplo priporočamo vsem rodbinam
krasne ostanke blaga
za obleke, suknje, bluze, srajce itd.

Novih lepih vzorcev

5 kg zavoj K 13-—, lepša vrsta zavoj K 14-—, najlepša vrsta zavoj K 20-—
franko po povzetju pošilja: **A. JELINEK**,
I. češka tkalnica v Jimramově (Morava).
Zelo tople priporočamo! 3214 Kdor poskusi, kupi vroče!

Obleče se lahko cela rodbina!

Kava

50% ceneje!

Ameriška štedilna kava, lepo dišča, izdatna in štedilna, 5 kg vreča za pekušnjo K 10-—, po pošti po povzetju. Pol kilograma prvovrstnega žala za 2 K pošto **A. Schajra 473**, iz-voza kave in čaja, Galanta.

OPROŽJE in KOLESA

na obroke. Posamezni delci, majice in cenični zastoni

F. Dusek, lovna orožja, kolesa, živinski strojevi. Opečno ob dr. tel. 2125, Češko. 3357

Naročajte, Slovenca!

Semenska trgovina in vrtnarstvo

AL. KORSIKA v Ljubljani

Bleiweisova cesta ali Vrtača št. 3

namenjenjem častitemu občinstvu kot mojim cenjenim naročnikom, da je izšel moj

novi cenik za l. 1915

in se tudi brezplačno dobi. V zalogi imam vse najboljše krmilna, zelenjadna in cvetlična semena. Za obilno naročbo se priporočam z odličnim spoštovanjem **Al. Korsika**. 127

Kranjska deželna združnica v Ljubljani

n. a. dež. civil. in rentne, neoz. in izmst. zavarovalnica

sprejema zavarovanja na dožive in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neopodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri živil enaki zavarov že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1913 K 170.217.140-00
Stanje gar. fondov koncem 1913 K 43.424.406-17

V letu 1913 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232-46

Kdor namerna življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice.

Prospekti zas onj in poštne prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Stanje vlog čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 6, pritličje, v lasni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijsprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč

tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 ³/₄ %**

brez kaknega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4-75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. Dr. Josip Dermastia, Anton Kobi, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in ravatelj „Ljudske posojilnice“. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šibar, župnik na Rudniku.